

ek

MÉSZINTETI
A KORÁBBI
MEGALITJA
A HAZALIAS
ERŐSITI
A HAZALIAS

azaérkezett

nov. 4. (Az Uj
pidhoz esatolt kn
lélelött tíz óra 20
zinájába érkezett.
Nenekirchben volt
na ötletével ko
el. A vajdát Gri
adutáns ezredesek
ja. Az uralkodó a
ján várta és hosz
nem látott kis-

aharadza
szer meg-
e készül

Az indiai Baroda
perületén a kaszi
sére készül s ha
zati a tilalmat is
szemben évezredek
nem kelhetnek at
fejedelem kíváná.
brahminok Európá-

ai gyárosok
edjegyekkel
arúikat

A bedfordi keres-
esszusán szövátet-
on serelemét, hogy
sz gvtmányakos
kel látják el és a
forgalomba, 76
etországban és a
gyárosok a legka-
apjuértekezlet elé
s egyuttal kérík
y a kereskedelmi
ete listára azokat
szlovákiai gyáro-
isegére vannak.

mint szavalómü-
k: A fegyverszö-
rt Hallban ünne-
a walesi herceg
ence Binyoon köl-
áboru hősi halott

lenik meg Feuché
DÓ HÁBORU" e-
magyar fordítása.
gy népek tragé-
a szerző legújabb
háboru utáni em-
ber, ha-
jeruzsálemi temp-
lézet: a haladó, a
ti, római és ha-
zó, misztikus kele-
A szép kiállítá-
egyben köve 114
ára 54 lej. Elő-
ések eszközölhe-
sztyálánál, az 52
ség előzetes be-
lenése után után

irodalmi
ja 20 lej

20 Lej
20 Lej
20 Lej
20 Lej
20 Lej
20 Lej

Lapkiadó
Strada Baren
Telefon: 9-77

Taxa postala
plátite in num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 18.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Fél-
évre: Havonta 1, negyedé-
félre 6, egészévre 10 dollár
detések díjazás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányási
szidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utányomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Késiratok
megőrését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Millo 16.

Ara 5 lej

Kedd, 1933 november. 7.

5694. ÉV
CHESVAN 18.

XVI. ÉVF.
249 SZÁM.

A király beszél

Az uralkodó beszélt.
Jasibán fegyveremre és munkára hívta
fel a diákságot.
Kolozsváron kijelentette, hogy tisztel
minden hitet, amely az ország fejlődésé-
nek szolgálatában áll.
Az uralkodó fáradhatatlanul járja az
országot és viszi el annak legtávolabbi
sarkaiba is ezt az eszmét.
Az ország királya: a román nemzeti
aspirációk legmagasabb kifejezése. Meg-
testesítése az uralkodó nemzet politikai
kulturális, nemzeti törekvéseinek.
A trónus magasságából a béke, a rend
és a kisebbségekkel szembeni tisztelet
szavai hangzottak el.
Jó ez így és megnyugtató. Megtudhatta
az ország, hogy a király nemcsak az ural-
kodó nemzet, hanem az összes ittélő né-
pek uralkodója is akar lenni.
A király beszélt — és a hazafiasságuk-
ban egymást tulleitáló fasiszta alakula-
tokkal szemben a kormányoknak szabad
kezüket van.
Mert az uralkodó ellen fog eszelekedni
az, aki hozzányul a kisebbségi népekhez,
amelyeket az ország uralkodója szerete-
tebe és tiszteletébe fogadott.

Élni akarunk...

Senkisémondhatja, hogy nem élünk
érdekes időkben.
Az idők méhében krízisek és társadalmi
megrázkódások vajúdnak és az embe-
rek arra gondolnak, hogy hosszú életük
legyenek e földön.
Ahelyett, hogy a bizonytalanságból az
örök nyugalom révébe kíváncskoznának.
A sport, a turisztika, a vegetáriszmus,
a nyaralás, a fogyasztókerület divatja,
mind oda gravitál, oda a hosszú élet felé
és nyilván ez adott indítékot a tudomány-
nak is arra, hogy kikutassa: mi igaz az
emberi kor százhusz, sőt százhatvan éves
korhatáráról.
Sok százhusz éves emberről vannak fel-
jegyzések, sőt Thomas Parr angol pa-
raszt e feljegyzések szerint 152 évig élt.
Feljegyezték róla, hogy naponta csak egy-
szer evett, forró ételt sohasem és havonta
két napot böjtölt. Azt is feljegyezték,
Parr utódai: flai, unokái és dedunokái
110—115 éves kort értek el.
Angliában szentírásnak vették ezeket
az adatokat. Mig aztán most, a tudomá-
nyos nyomozás kapcsán kiderült, hogy
Parr maga aligha élt többet százegy-
hány esztendőnél. Hozzá még kiderült,
hogy gyermeke soha nem élt. Az em-
ber korhatár soha nem érte el a százötz
esztendőt.
De a ma embere ezzel is meg lenne
elégedve. A ma embere nem kíváncskozik
a boldog nívánába. Élni akar, egészség-
ben.
Mert az a hite, hogy egy boldogabb
kor fog következni.
Es ezt a kort meg akarja élni.

Minden Demosthenesnél szebben beszél — a szám

Megbízható statisztikai adatok szerint
a Népszövetség tagállamai 1921 óta 102
miliárd lejt költöttek szárazföldi had-
seregeik fejlesztésére.
Ez a csillagászati szám minden érvnél,
minden hangos propagandánál erőtelje-
sebben bizonyítja, hogy a világon, de
különösképpen Európában hatalmas ará-
nyu fegyverkezés folyik, amelynek előbb
utóbb borzalmas konfliktusokba kell ki-
robbannia.
Ez a statisztikai adat egyben a világ-
háboru utáni politikai állapotok hü ki-
fejezője is, annak bizonyossága, hogy a
népek sorsa kalandorok és nehézipari
érdekeltségek szolgálatában álló politikai
haszonélvezők kezében összpontosul.
Ha a fegyverkezésre költött hatalmas
összegeknek csupán egy részét fordítot-
ták volna szociális intézményekre, ha
ezekkel az összegekkel mindenütt a jólé-
tet emelték volna, úgy ma a világ nem
állana egy világválság borzalmainak

Telefóninterjú Looek ezredessel, a jeruzsálemi rendőrség főnökével

Palesztinában teljes a rend és a nyugalom

Arabok és zsidók között semmilyen incidens nem történt
— jelenti ki a rendőrfőnök. A palesztinai főkörmányzó
békétárgyalásokat akar közvetíteni az arab és zsidó
vezetők között

Berlin, nov. 6. Az „8 Uhr Abendblatt”
szerkesztőjének telefonon keresztül siker-
ült beszélgetést folytatnia Looek ezre-
dessel, a palesztinai rendőrség Jeruzsá-
lemben székelő főnökével. Looek ezredes
a német újságírók kérdéseire a következő-
ket válaszolta:
Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a
nyugalom helyreállott. Szigorú paran-
csunk van, hogy minden rendelkezésünkre
álló eszközzel nyomjuk el a legkisebb
rendbontást is, reméljük azonban, hogy
erre nem fog sor kerülni. Rendőrsapa-
tainkat zsidók, angolok és arabok alkot-
ják. A rendőrség ennek ellenére is kivá-
lóan viselte magát: minden parancsot a
legnagyobb fegyvellemmel és ugyanakkor
minden brutalitás nélkül hajtottak végre.
Berlini érdeklődésre kijelentette ezután
a rendőrfőnök, hogy a zsidó kolóniák és

intézmények teljesen érintetlenek marad-
tak. Sőt mi több: november elsején egy
több száz bevándorlót hozó hajó kötött ki
Haifában s a bevándorlók partraszálltak,
anélkül, hogy a legkisebb incidens is elő-
fordult volna. Hisszük, hogy a rend to-
vábbra is fenn lesz tartható. Arabok és
zsidók között nem történt semmiféle in-
cidens. Palesztina körmányzója közvet-
len tárgyalásokat próbál meg közvetíteni
most az arab és zsidó vezetők között. A
főkörmányzó reméli, hogy a két lakosság
vezetői között sikerülni fog kompromisz-
musos megállapodást létesíteni.
Végül kijelentette a rendőrfőnök, hogy
Palesztinában néhány nap óta állandóan
esik s ez az eső remélhetőleg le fogja
hűteni az esetleg még háborgó kedélye-
ket.

Próbaleadó-állomást állítottak fel a király- látogatás idejére Kolozsvárra

November 15-én már megkezdí működését a kolozsvári stúdió

Cluj-Kolozsvár, november 6. (Az Uj Ke-
let tud.) A kolozsvári királylátogatás a
munkálatok alatt álló kolozsvári rádió-
stúdió sorsára is döntő hatással volt. Az
azal kapcsolatban, hogy a vasárnapi ün-
nepegeket rádió közvetítették Kolozs-
várról, a rádiótársaság Kolozsvárról
próbaleadást kísérelt meg. Az 518-as hull-
ámhosszon vasárnap délután lemezekről
továbitották a Traviatát, a legnagyobb
sikerrel, mert Kolozsváron, de más váro-
sokban is, ahol a rádiótársaság meg-
figyelőket bizott meg, a vétel élvezhető
és könnyű volt.
A kolozsvári stúdió munkálatai már
amugyis a befejezés stádiumában van-
nak. A rádiótársaság hivatal már novem-
ber 15-én kezdí meg működését a Farkas
ucca 4. szám alatt, a régi Magyar Szin-
ház épületében. A vasárnapi közvetítés
sikere most arra indítja a rádiótársasá-
got, hogy a kolozsvári műsört ne csak
Bukaresten keresztül közvetítsék, hanem

önálló kolozsvári rádióleadóállomást lé-
tesítsenek.
Az 518. hullámhossz közvetlenül Bécs
feléjt van. A kolozsvári leadás vasárnap
élynymta a bécsi leadót, de zavarta Bu-
dapestet is. Természetesen azt még nem
lehet tudni, hogy amennyiben Kolozsvár
önálló rádióállomást kapna, megmarad-
hat-e az az 518. hullámhosszon.

— Belgium politikai helyzete ma jobb,
mint a háboru megindulásakor volt.
Brüsszelből jelentik: De Broqueville bel-
ga miniszterelnök Dinantban a katolikus
szövetség értekezletén tartott beszédében
hangoztatta, hogy a belga nemzetnek
nincs oka a nyugtalanságra. A politikai
helyzet jobb Belgiumra nézve, mint a há-
boru megindulásakor s a határvidék erő-
dítmenyvonala befejezetlenségé ellenére
máris lehetővé teszi a védekezést minden
meglepetéssel szemben.

A háborukat sohasem úgynevezett
nemzeti ellentétek, hanem gazdasági és
szociális nyugtalanságok robbantják ki,
amelyeket tisztességes eszközökkel meg-
oldani éppen azok nem tudnak, akik fel-
idéztek.
A szociális nyugtalanságok pedig ma
mindenütt a paroxizmusig felfokozottak.
S éppen ezért van okunk nyugtalan-
kodni annak a fantasztikus fegyverkezé-
si arányszámnak olvastán, melyet a Nép-
szövetség, mintegy a saját karrirozá-
sára tett közzé.

VILÁG TÜKRE

Négy hét ujításai

Ha az ember csak egy hónapnak ese-
ményeiről, felfedezéseiről és újszerű meg-
állapításairól értesül, látja, hogy a mai
fejlődés milyen rohanó lépésekkel siet az
emberiség java érdekében. Fájdalom azon-
ban, maga a társadalom nem siet, hogy
ezeket a javakat általánossá tegye.

Dr. Gibbs angol professzor a stand-
fordi egyetemen a napokban mutatta be
a mesterséges szívet, amely alkatában és
munkájában teljesen megfelel az igazi
szívnek. Az apparátust rézből állította
elő és víznyomásra működteti. Kuttyák,
macskák és más állatok is életben voltak
miután az orvos eltávolította szívéket.
Ez az élet azonban csak órákig tartott.
Az állatok vérkeringése egész normális
módon megmaradt a kísérleti állapotokban.
A kísérletek során a tudós megállapította
azt is, hogy egy egészséges ember vér-
folyama egy évben pontosan 100 kilomé-
tert fering.

Jersentowh város közigazgatása egé-
szen különös mójait találta ki, hogy a
közterheken könnyítsen. A rendőrök, a
rendőrtisztviselők és a börtönsemezlyzet
számára fizetési redukciót terveztek. Ok
azonban a legnevesebben tiltakoztak elle-
ne és attól kellett tartani, hogy a város
közbiztonsága a fizetésredukció napján
felborul. Erre a város vezetősége elren-
delte, hogy a jövőben minden rendőr sa-
ját költségén tartozik élelmezni azt, akit
letartóztatott. Ez az ellátás addig tart,
amig a gyanúsított a város börtönében
ül. Amerikában ugyanis, éppugy, mint
majdnem mindenütt az a panasz, hogy a
rendőrség az elfogottakat napokon át tart-
ja a rendőrségen, mielőtt átadná az
ügyészségnek. Jersentowhban a város
rendelkezése óta a tizenkét börtöncella kö-
zül tizenegy üres. A rendőri közegek
ugyanis sietnek gyorsan lebonyolítani az
előállítottak ügyét. Konstataáltak, hogy
Jersentowhban mindenek ellenére a köz-
biztonság példás.

Jorgensen Hansen gyári munkásnak
ebéd közben megakadt a torkán egy ke-
nyérfalat. De olyan szerencsétlenül, hogy
fulladástól kellett tartani. Nagy kétség-
beesésében a műhelyben lévő nyergeskést
vett elő, odaállt a tükör elé és felvágta a
torkát. Aztán eltávolította a kenyeret.
Amikor végre segítség érkezett, Hansen
vérvetése miatt rosszállapotban volt,
de miután bevitték a kórházba, néhány
nap mulva sebe begyógyult és két hónap
mulva ismét munkába állhatott. Gyors
elhatározást megmentette életét.

Nyugatausztráliában él egy madárfaj,
amelynek megvan az a különös sajátos-
sága, hogy az időjárást hónapokra meg-
tudja jósolni. Annnyira biztos ez a képes-
sége, hogy szokásait ehhez igazítja. Ha
a száraz éghajlatu országban a madár
megérzi, hogy eső lesz és ennek követ-
keztében dus termés, akkor fészket rak
és három-négy tojást költ ki. Ha azon-
ban úgy érzi, hogy szárazság lesz, akkor
legfeljebb egy tojást rak le, és nem is
költi ki, hanem egyszerűen a homokba
ásza, hogy ott keljen ki. Az ausztráliai
meteorológiai intézet annyira becsüli en-
nek a madárnak az ösztönét, hogy ezen-
tul a gazdákat értesíti a madár magatar-
tásáról. Ez ugyanis nagyon jól irányítja
a gazdákat.

Angliában ujjában öntött vasból ké-
szült lemezekkel akarják borítani a jár-
dát. Ez főképp azért van, hogy esősidőben
az emberek és a járművek el ne csuszsa-
nak. A lemezek ugyanis mintázottak és
ez megakadályozza a baleseteket. Ezenki-
vül előnye még az is, hogy nincs lármá,
és olyan tartós, mint amilyen eddig egyet-
len hasonló célú anyag nem volt. Azon-
felül olcsó. Amerikában viszont arra tö-
rekcsenek, hogy a beton és aszfalt utakat
préselt gyapottal helyettesítsék. A gyapot
ára ugyanis ujjában ismét esett, annyira,
hogy nagy gyapottömegek megsemmisí-

tésére gondoltak. Ez az újítás azonban meg fogja állítani a gyapot árzuhanását.

Párizs keleti részén néhány hét óta egy hosszú épület áll, amelyben a legsajátosabb börtön van elhelyezve. Nem kevesebb, mint 250 ezer egeret tettek ide orvosi és egyéb tudományos kutatások céljaira. Kiderült ugyanis, hogy az egereket szakszerűen kell kezelni, nehogy a káros állatokat betegségek tizedeljék meg. Teljesen egészséges állatokra van szükségük a tudósoknak, mert csak így képesek pontos és biztos megfigyeléseket megejteni. Az intézetet azonban főleg azért állították fel, mert rájöttek, hogy a rosszul kezelt egerekből készült szérumok veszedelmes betegségeket idézhetnek elő.

A párizsi orvosi akadémián dr. Gosset tanár jelentést tett a rák elleni küzdelem kutatási eredményeiről. Közölte, hogy a kigyók mérge sok esetben gyógyító hatással van a rákbetegségre. A kobra mérreg befecskendezése számos esetben nemcsak megállította a növekedését, hanem rákos daganatokat, hanem gyakran előfordult, hogy ki is gyógyították vele a betegséget. Mindenképpen elérte azonban azt, hogy a fájdalmak csillapodtak.

Minnesotában egy cég olyan anyagot állít elő örölt szalmából és szénából, amely rendkívül kemény, egyúttal pedig olyan könnyű, hogy úgy lehet használni, mint a parafát. Repülőgép-propellerek, téglák, sőt butorok is készültek az új anyagból. Az anyag használhatóságát mi sem jellemzi jobban, minthogy Amerikában már részvénytársaság alakult annak kiaknázására.

A ritmikus torna nevelőhatása

Tárgumures-Marosvásárhely, november 4. Érdekes jelensége korunknak a testnevelésnek az az óriási kultusza, amely talán csak a régi hellének sportszeretetével hasonlítható össze. Ha voltak azelőtt is jó és kiváló atlétái minden nemzetnek, akik erejüket egymással összemérve a győzelem eléréséért állandóan és kizárólag rekordok megdöntésére törekedtek, a tömegek inkább csak szemléltői voltak ezeknek a füzdelmeknek, amelyek így egy aránylag kis körben zajlottak le és éppen ezért általánosságban közvetlen hatásuk nem volt. Ma egészen más a helyzet. A rekordörület, amely sokszor elfajult esztelenségé ma is meg van megdeztől függetlenül ma már milliókra rug azoknak a száma, akik szakszerű irányítás mellett rendszeresen tornáznak. Az egyes országok katonai fegyvellemmel és diszciplínával megszervezett ifjúsága és a rádióhallgatók ezrei mellett minden városban vannak ma már tanárok és tanárnők, akik komoly tanulmány alapján tanítják a ritmikus tornát és hogy eredményel azt legjobban a tanítványok egyre növekvő serege igazolja. És nem egy a nők között ad hoc rokonszenvesé lett divatról van itten szó, amely éppen mert divát hamar elmúlik, hanem helyes felismeréséről annak a régi igazságának, amit annak idején úgy öltöttek klasszikus mondással, hogy ép testben ép lélek és amit ma körülbelül úgy fogal mazhatnának meg, hogy a kiegyensúlyozatlan emberiség nyugalomkeresése. Mert én ebben látom a ritmikus torna óriási térhódításának legfőbb okát. Az emberek öntudatlanul vágyanak már egy kis pihenés és felüdülés után. Korunk tempója ezt nem engedi minden további nélkül, ezért kell mesterséges uton keresni az eszközt, amely illuziót ad. Ilyen eszköz a ritmikus torna. A test akkor is ha pihen egész nap de akkor is ha dolgozik hiányt érzi a szabályos mozgásoknak, amit azután a tornázás pótol. Különösen gyermekeknél van fejlesztő hatással ez a torna, amiről ma könnyen meggyőződhetik mindenki. Ezek a tulajdonságok tették népszerűvé a ritmikus tornát világszerte, ez az oka, hogy ennek a tornának ma már irodalma van, sok száz rendszeres időközönként megjelenő folyóirat foglalkozik az új női típusal, amely kialakulásában van és amely mellett, hogy nőiségét megtartja egészséges, erős, jókedvű és optimista, amely tulajdonságok mind a tornának logikus szövetkezési eredményei.

Marosvásárhelyen újabbán Farkas Anna tanítja a ritmikus tornát. Nagy felkészültséggel rendelkezik ez a fiatal leány, aki Bukarestben végzett. Bécsben és Budapesten tökéletesítette tudását annyira, hogy ma már kifogástalanul bírja a szakma minden ágát.

(H. L.)

Méltó emléket állít Palesztinában a zsidó nép Chaim Arlosoroffnak

Dr. N. M. Gelber nyilatkozata a Mifal Arlosoroffról. Erdélybe jön Schalom Asch

Timisoara-Temesvár, november 6. Az Uj Kelet tud. Több ízben megírta az Uj Kelet, hogy a prágai kongresszus határozata értelmében a Jewish Agency nagyszabású akciót indított meg az egész világon Arlosoroff emlékének Palesztinában való megörökítésére. Az akció az összes zsidó lakta országokban meg is indult már és annak élén a zsidóság és a cionista mozgalom legkiválóbb reprezentánsai állanak.

Tegnap együttes gyűlést tartottak Temesváron a Zs. N. Sz. Kisintéző Bizottsága és Keren Hajjeszód és a Keren Kajemeth kuratóriumok, valamint a WIZO vezetősége. A gyűlés keretében dr. N. M. Gelber, a „Mifal-Arlosoroff” (Arlosoroff-mű) világtörzspontjának tagja referált a kongresszus által proklamált Arlosoroff akció feladatairól és céljairól. Az együttes ülés egyhangulag elhatározta, hogy arra való tekintettel, hogy a Mifal Arlosoroff telepítési területén nagyszámú német zsidó családot fognak kolonizálni az eddig lefolytatott „német segélyakció” folytatásaképpen fogják levezetni a Mifal Arlosoroff akciót: „Német zsidó kolonizálása a Mifal Arlosoroff telepítési földjein” jelszavával.

Dr. Gelber közölte az erdélyi cionista vezetőkkel, hogy az akció vezetésére november második felében minden városi bizottság szerint

Erdélybe jön Schalom Asch a világhírű zsidó író és az ország rész több városában fog előadást tartani Palesztináról.

Dr. N. M. Gelber a Mifal-Arlosoroff akció központi vezetőségének tagja, a következőket mondotta lapunk munkatársának:

— A XVIII. kongresszus azzal a céllal proklamálta az Arlosoroff akciót, hogy az elhunyt cionista vezér emlékére nagyszabású telepítési művet létesítsünk Palesztinában. Az akciónak kifejezetten páratlan jellege van és az a célja, hogy földet és telepítési tőkét szerezzünk Palesztinában egy új kolonizációs terület számára. Az akciót a két nemzeti alap együttesen végzi. A gyűjtés bevételeiből kétharmad a Keren Hajjeszódnak jut telepítési célokra, egyharmad pedig a Keren Kajemethé, földvásárlási céljaira. Hangsúlyoznunk kell, hogy a Mifal Arlosoroff útján befolyt összegek az összes kolonizációra alkalmas zsidó rétegek letelepítésére fognak szolgálni, politikai hovatartozásra való tekintet nélkül. Természetesen, hogy a Mifal Arlosoroff keretében a német zsidók is megfelelő helyet kapnak. A kongresszusnak az Arlosoroff akcióra vonatkozó határozatát egyhangulag fogadták el az összes pártok és emnélfogva minden cionista csoportra és szervezetre kötelező erővel bír.

— Az akció az összes európai országokban már folyamatban van. Lengyelországban maga Nachum Sokolov, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke indította be az akciót. Lembergben és Krakkóban nagy beszédeket tartott és személyes irányítás mellett indultak meg a gyűjtések. Ausztriában is Sokolov vezette be az akciót. Csehszlovákiában és

a Balkán-államokban a napokban indul meg a gyűjtőkampány. Svájcban Berl Locker, a cionista exekutívé tagja vezeti az Arlosoroff-akciót, Franciaországban pedig dr. Weizmann Chaim áll a kampány élén.

— Az eddigi jelentések szerint a zsidó közvélemény a legnagyobb megértéssel és szeretettel karolta fel a Mifal-Arlosoroff ügyét és minden erőnkkel azon leszünk, hogy az új kolonizációs terület megszerzéséhez szükséges összeget felhozzuk. Néhány napot töltök Temesváron, hogy az illetékes tényezőkkel megbeszéljem az akció módjait. Az erdélyi zsidóság és különösen az erdélyi cionisták a legnagyobb megértést tanúsították eddig is a

Újra növekvőben van Cubában az amerikai-ellenes hangulat

Három pokolgép robbant az elnöki palota előterében

Newyork, november 6. Havanna külvárosi negyedeiben lövöldözések voltak a kormánycsapatok és a szélsőségesek között. Az amerikaiellenes hangulat újra növekvőben van.

Előbbi jelentés szerint az elnöki palota előterében három pokolgép robbant. A sebesültek száma huszonegy. Havanna más kerületeiben is voltak bombaexploziók sebesülésekkel.

250 millió lej gyűlt össze eddig a németországi zsidók segélyezésére

Kélmillió fontot akar felhozni a londoni segélyezési konferencia. Újra erősödik a németellenes bojkott-akció

London, nov. 6. Mint megírta az Uj Kelet Londonban nagyszabású világtörzspontot tartottak a különböző zsidó szervezetek és intézmények a németországi zsidók segélyezése ügyében. A konferenciát Neville Laski, az angliai zsidók képviselő testületének elnöke nyitotta meg, majd Silvain Levi Franciaország főrabiját az Alliance Israelite, Mr. Strauss az American Jewish Committee, dr. Leo Motzkin a Delegation Juives nevében szözlaltak fel. A tárgyalások során dr. Weizmann Chaim is nagyszabású beszédet tartott, míg az angliai segélyző bizottság álláspontját D. Avigdor Goldsmid fejtette ki.

Neville Laski többek között bejelentette, hogy eddig 525 ezer angol font (ami 250 millió lejnek felel meg), ebből az összegből 195 ezer font Angliában, 150 ezer font az Egyesült Államokban, 40 ezer font Dél-Afrikában, 28 ezer font Cseh szlovákiában, 25 ezer font Hollandiában, 18 ezer font Egyiptomban, 19 ezer font Palesztinában, míg 5 ezer font a többi országokban gyűlt össze. A konferencia ezután különböző szakbizottságokat választott meg a segélyezés egységesítésére és konstruktívá tételére. Külön Palesztin-

na-bizottságot is választottak, mely az eredejszraeli kolonizáció kérdéseivel foglalkozik. Az akció célja 2 millió fontot felhozni a németországi zsidók segélyezésére. Beavatott körökben tudni vélik, hogy a különböző testületek már megállapodtak abban, hogy a fenti összeg felét palesztinai kolonizációra fogják fordítani. A konferencia delegátusai ugyanis egyöntetűen megállapították, hogy a segélyakció egyik centrális feladata a német zsidók Palesztinába való letelepítése. A londoni lapok tudni vélik, hogy a konferencia többségének az a kívánsága, dr. Weizmann kerüljön az egész segélyakció élére, viszont a munkáspárti „Daily Herald” ama kívánságának adott kifejezést, hogy a népszövségi főbiztos mellett működő igazgatósági tanácsban Weizmann képviselje a zsidóságot.

London, nov. 6. Jewish Representative Council konferenciát tartott tegnap Londonban, melynek célja a németellenes bojkott proklamálása és beszerzése volt. A konferencián mintegy 400 delegátus jelent meg a különböző angol és írországi templom-egyesületek, szövetségek, cionista csoportok, zsidó szakszervezetek és gazdasági föderációk képviselőit. A konferenciát Sir Robert Mond nyitotta meg, majd dr. Moses Gaster londoni szefárd főrabbi tartott nagy beszédet, melyben megindokolta a bojkott proklamálásáról szóló határozati javaslatot. Külön testületet alakítottak a bojkott irányítására. A különböző gazdasági és szakszervezetek gyakorlati javaslatokat tettek a bojkott keresztülvételére, majd külön hölgybizottság alakult, melyben kereskedő nők vesznek részt és akik azt a feladatot vállalták magukra, hogy a detalkereskedelemről ki fogják rekeszteni a német árut mindaddig, amíg üldözik és jogaitól fosztják meg a németországi zsidókat.

Uj életkedvet kap, ha szabad idejét jó könyvek olvasásával tölti el. Rendelje meg öt könyvből álló szepirodalmi sorozatunkat, melynek ára csak 88 lej, és magában foglalja: Karinty Frigyes: Gyilkosok, Schnitzler: Beata asszony meg a fia, Pierre Loti: Izlandi halászkö, Kaffka Margit: Csendes válságok és Darudet; Jack c. világhírű művét. Szállítási az Uj Kelet könyvosztálya az összeg és portóköltés előzetes beküldése mellett.

Könyvet ne vásároljon,

amíg meggyőződést nem szerez arról, hogy modern ujoanságok és régi használt művek legújantósbab beszerzési forrása a

CULTURA

könyvkereskedés és antikvárium Cluj, Str. Memorandului (Unió ucca) 4. Bepjárát a kapu alatt és hátul az udvarban.

A legmagasabb árban veszünk

jó állapotban levő egyes könyveket és egész könyvtárakat. Régi könyveit ujdön-ságokra cseréljük át.

A király katedr...

Cluj-Kolozlet (ud.) sürgő-forogosztályu vá királyi kor Szőnyegek, frakk és cilki itt van, a és vidékén, is. Mirones Mirto marac Sándor, P. tescu, Gust Pop Ioan... perronon, D. rendőrkvesz inspektor ké közé. Egydr. Pop Ion van, 6 min királyt, a k teg sárgaszarriporter zsi a perron ma ur sétál. Az sik Lepadat kultuszügyi ember a fek de felvilágo te frakkhoz denki reklá data miert manyhoz. D let sem tört a tisztes véletlen —

Közben mondhát, T kacajjal u mindenki at sen élvezet Fundateanu rendfenntar ujságírókap zénylik. V első sorban tagjai, utú szalagosak, hiszen az ál van, Deleu fest a nez derekát öve köképen, me tálcát tarti Tiz óra el állítólag A zőkődik.

Tilea a porthoz. Eg — Az ur kormányra. Az Uj K választol. — Ilyet nak tünik. gat a kirá — Ez r Tilea, — hogy mily politikus a kifejezése vezó volt... — Ez a ha minisz akkor az j — Term — Egy kettő — n — Vala gosan hal már megy

Rendőr váróterem egyházak mények h a váróte Végre, há robogott a fess kis k Már zug szes vigya mereredet it van M hitte, nem kezett me meg meg jában me noki egye tüntetés, lós főher

Károly király Kolozsváron

A király Miklós főherceg és Mihály nagyvajda jelenlétében avatták fel az új görögkeleti katedrális. Lelekesen ünnepelte Mihály nagyvajdát a kolozsvári közönség. Tízezer tömegek változatos néprajzi felvonulása a király előtt

Éjjel félkettőkor hagyta el a király Erdély fővárosát

Cluj, Kolozsvár, november 6. (Az Uj Keles tud.) Kora délelőtt a rendezőség sűrű-forgó a pályaudvaron. Az első osztályú váróterem ajtaja előtt remek királyi korona függ: virágból szőtték. Szőnyegek, virágok, díszkapu, rengeteg frakk és cilinderek. Fél tízkor már minden. Kétféle van, aki „csak számít” Kolozsváron és vidékén. De itt van az egész kormány is. Mironescu, Titulescu, Madgearu és Mirto maradtak csak Bukarestben. Vaida Sándor, Popovici Mihály, D. R. Ioanitu, Gusti, Hatieganu, Tilea, Serban, Pop Ioan... Általános terefe alakul a peronon. Deleu polgármester, Hatieganu rendőrvezető, Medrea dr., sziguanca, inspektor keverednek el a kormány tagjai közé. Egy-két embernek feltűnik, hogy dr. Pop Ionel, Maniu unokáccsa is itt van. Ő mint kamarai alelnök fogadja a királyt, a képviselőház nevében. Rengeg sárgaszalagos újságíró, még több foto riportert zibong. Alig lehet fölül ellátni a peron másik felére, ahol két frakkos ur sétál. Az egyik Goga Octavian, a másik Lepadatu, a liberális kormány volt kuluszügyi minisztere. Egy rossz máj ember a fekete inget reklamálja Gogáról, de felvilágosítja, hogy fekete ing a fekete frakkhoz nem megy. Azt azonban mindenki reklamálhatja, hogy Goga és Lepadatu miért nem jönnek közelebb a kormányhoz. De még csak közeledési kísérlet sem történik, az „ellenzék” megtartja a tisztas távolságot — milyen érdekes véletlen — a kormánytól jobbra.

Várakozás a királyi vonatra

Közben Vaida Sándor nagyon jókat mondhat. Tilea Virel dr. olyan fiatalos kacajjal üdvözli a „bemondást”, hogy mindenki átveszi tőle a nevetést. Egyenesen élvezet nézi és hallani ezt a jókedvet. Fundateanu királyi szárnysegéd, mint rendfenntartó elem, fel és alá sétál. Az újságírókat egyik helyről a másikra vezénylik. Végre megállapodunk, hogy az első sorban helyezkednek el a kormány tagjai, utána következnek a sárga karaszalagosok. És várakozunk, várakozunk, hiszen az állóhelye már mindenkinek megvan. Deleu Victor polgármester remekül fest a nemzetiszínű szalaggal, mely a derekát övezi. Ő már elhelyezkedik a közepén, mellette egy városi tisztviselő a tálcát tartja, melyen kenyér és só van. Tíz óra elmúlt, a vonat még nem jön, állítólag Apahidán áll, a király most öltözködik.

Tilea mosolyog

Tilea államtitkár lép az újságírócsoporthoz. Egy kollegiánál reklamál.

— Az urak azt írják, hogy a liberálisok kormányrajutását nem lehet elkerülni?

— Az Uj Kelet politikai munkatársa így válaszol.

— Ilyet nem irtunk — de kissé gyanusnak tűnik, hogy Duca olyan mélyen hallgat a királyi audiencia után...

— Ez nem jelent semmit — mondta Tilea, — sokkal inkább számottevő az, hogy milyen arkifejezéssel lépett ki a politikusa a királyi palotából. Duca arkifejezése pedig a kormányra nézve kedvező volt...

— Ez akkor bizonyára áll önökre is, ha miniszter ur arcán mosolyt látunk, akkor az jót jelent...

— Természetesen — hangzik a válasz.

— Egy mosoly egy év, két mosoly kettő — mondja az újságíró, mire Tilea:

— Valahogy így van. De amikor hangosan hahotázom, az azt jelenti, hogy már megyünk a hatalomról...

Megérkezik a király

Rendőr cikázik itt, gárdatiszt ott, a váróteremben összegyűltek a kisebbségi egyházak képviselői, jótékonyági intézmények, hivatalok vezetői, zsufoylan van a váróterem és mindenki türelmetlen. Végre, háromnegyed tizenegy órakor berobogott a különvonat. Az ablakon át egy fess kis katonát pillantunk meg először. Már zug a királyhimnusz, a katonák fesszes vigyázatban, a díszszázad mintha megmerevedett volna, de a tömeg felujjong: itt van Mihály trónörökös. Mindenki azt hitte, nem jön, hiszen csak pénteken érkezett meg Svájból. Hurrázásoktól remeg meg a levegő: az egyik vagon ajtajaiban megjelenik a király. Repülőbarnok egyenruhájú csupa aranyrojt és kintbetűs. Leugrik a lépcsőről, utána Miklós főherceg száll le sokkal kevésbé tem-

peramentumosan. Végül Mihály nagyvajdát segít le a vonatról egy gárda. Tiszt. Deleu primár kezében a tálcá a kenyérral és sóval:

Kenyerrel és sóval fogadja a város a királyt

— Felség, örömmel köszöntöm városunkban, fogadja alázatunk jeléül a kenyéret és a sót.

Kis darab kenyeret márt be a sóba a király és megeszi. Aztán sapkájához emelt kézzel elindult a díszszázad felé. Nyomában Miklós egy lépésre, a főherceget ugyancsak egy lépés távolságban követi Mihály nagyvajda. Ijasievici udvari marsall és Vaida miniszterelnök esatlakoznak még a menethez. A repülő díszszázad hurrázik, a királyhimnusz szól. Majd újra előre jön a király, ahol végigtekint a kormány tagjain. Sorfajlat alkot, ahogyan valaki Vaida élénk tiltakozására megjegyezte, halálzási sorrendben: Vaida, Popovici, Voicu Nitescu, D. R. Ioanitu, Gusti, Hatieganu, Serban, Tilea, Pop Ioan, Pop Ionel... A király sorban fog kezét mindenkivel Miklós követi. Mihály pedig híven végigcsinálja mindazt, amit az apja: kezét nyújt Vaidának, a miniszterelnök mélyen meghajol, közben huncutul mosolyog. A nagyvajda visszamosolyog, látszik hogy rokonszenve-

zik ezzel a bácsival. Aztán összeüti a bokáját és szalutál. Stramm ez a kis kadettkaplar, éljenez is a közönség, míg bele nem reked. Mindenki kézfogást kap, aztán végig az elsőosztályú váróterem hatalmas éljenezés és hurrá. Az állomás előtt lovastestőrök kordona: a királyi autóból száll. Mellette ül Miklós főherceg, a trónörökös a király és a főherceg ölébe kerül. Hat főből álló testőrlovasosztag kerül az ezután kialakuló csoport elé. Remek lovak, pompásan fénylő egyenruhák. Utánuk Bianu Jenő dr. autója következik, érdekes udvari egyenruhájával alaposan megcsodálták kolozsvári ismerősei. A második autó a királyé: pazar, művi királyi korona ékeskedik rajta. Aztán vagy száz autó, az ucca feketélik a sok frakktól és a nehezen előtörő, halvány, ősi nagysugarakat könnyűszerrel verik vissza a fényesre pucolt cilinderek. A Ferdinand király uton végig a gyalogjárókon nem lehet járnai a királyt éltető néptömegetől. Az ablakokban pont annyi ember zsufolódott össze, amennyi elfért. Az erkélyekre szép perzsaszőnyegeket raktak ki a kolozsváriak, ezek még megmaradtak a krízisből. Embertörek lógnak a balkonokról, az emberek tapsolnak... Tisztelgő fegyverek emelkednek a esendőrk kezében, végig az utvonalon: a Főtéren és a Mária királyné utcán.

Az új katedrális előtt

De mi ez az embertömeg ahhoz képest, ami az Opera előtt, az új, grandiózus katedrális tövében várja a királyt? Legalább ötezer ember áll itt már reggel óta. Itt félkör alakban a díszes ornatúba öltözött papok várják a királyt. A félkör közepét felharszákáll, méltóságos külsejű pap foglalja el: Miron Cristea patriarcha Nyolc püspök van körülötte, a templom mellett pedig elrejtőzik a kórus, amelyet részben az Opera tagjai alkotnak... Kis asztal áll a főpapi félkör közepén, mellette a mikrofon, amellyel az ország két rádióadója továbbítja az ünnepélyt...

Rengeteg tábornok, az összes politikai pártok reprezentánsai, az udvar néhány előkelő funkcionáriusa, köztük Puiu Du, miterescu, a király nagyhítkára. Felütést keltett, hogy Nichifor Crainic, a Calendarul főszerkesztője is az ünneplők között volt. Amikor a lovastestőrök, a királyi autótól követte, befordultak a katedrálishoz, egérvérő éljenezés. Lassan ki-zelekedik a kör, a király, Miklós főherceg és Mihály nagyvajda kíséretüktől követte felhaladnak a katedrális lépcsőjén. A kis asztal előtt állnak a királyi család tagjai, Miron Cristea messzezenő, szép baritonján misét pontifikál. Az avató mise néhány percig tart csak, aztán körmenet alakul át a papi segédlet, közre zárja királyi családot és megindul a katedrális körül: az épület minden sarkánál megáll a menet és ima szól, a kórus énekel. Közben konganak az új katedrális hangjai.

Egy kérvényező a trónörökös előtt

Amikor a körmenet a templom hátsó frontjához érkezett, váratlanul sápadtarcu férfi rohant át a kordonon. A viseltes ruhájú, idősebb férfi a trónörökös előtt termelt és míg bárki is felocsudhatott volna a meglepetéstől, levelet adott át neki. A férfi ezután visszaroht a gyalogjáróra, pontosan az utána igyekvő rendőrök karjaiba. A férfit előállították a rendőrségre, Mihály nagyvajda pedig

ezáltal tanácstalanul forgatta a levelet a kezében. A király mosolyogva tanácsot adott a fjának, aki ekkor nyugodtan zsebretevé a levelet.

Épít a király

Újra a katedrális feljárója elé érkezett a menet, most már a templom kapuja fele fordulva mondot imát a patriarka. Aztán ezüst kalapáccsal háromszor kopogtatott az ajtón. Az ajtó kinyílt, elsőnek az uralkodó és a patriarka lépett be rajta. A kórus és a kormány bevonult a templomba, utánuk embertömeg, mely zsufolásig megtöltötte a hatalmas épületet. A szer. tartásnak igen érdekes részlete következett: a király papi palástba öltöztetik a püspökök, az uralkodó malterkanalat vett a kezébe, fényes kőműves szerszámokat kapott és a patriarchával együtt beépített, te az utolsó téglát a templom épületébe. Mihály nagyvajda nagy érdeklődéssel nézte a dolgot és alighanem jól megtanulta.

Háromnegyed óráig tartott a szertartás, aztán a királyi család tagjai az Opera előtt fellállított kis pódiumra vonultak. Az emelvényen egy nagy karosszék és két kis karosszék állott. A király a közepén, a nagy karosszék előtt, jobbra tőle Miklós főherceg, balra Mihály nagyvajda helyezkedtek el. A pódiumtól jobbra a kormány tagjai, balra egyedül Bianu dr. állt, mellett a tábornoki kar. Szemközt a katonazenekar helyezkedett el, mely sikerült formációba felfeljődve üdvözölte a királyt.

Ezután másfélórát néprajzi felvonulással lepte meg a királyt és kíséretét a rendezőség. Előzetesen ez a nagyszabású felvonulás nem szerepelt az ünnepség programjában. Amint egyre több és több ember vonult fel az impozáns menetben, annál inkább bontakozott ki a felvonulásnak demonstratív jellege: senki ki nem mondta, de mindenki érezte, hogy milyen akció ellenérvéül hozott fel huszezer parasztot Kolozsvárra a rendezőség, hogy itt a királyt ünnepeljék...

Az én talpam Okmatalp Kevés pénzért soká tart

PALMA OKMA

tartóstatalp nem ártik át, tartóssága csodával határos

Ezt kérje!

Leányescerkészek haladtak az élen majd apró cserkészek üdvözölték kollegájukat, a romániai cserkészpáncsokot. A trónörökösnek nagyon tetszett a dolog, ezt a véleményét sietett is kifejezni felséges édesapjának, aki fásiszta módra felémelt a karját. Mihály vajda sietett utánacsinalni. Ebben a pózban is feltűnt, hogy mennyire hasonlít a nagyvajda a királyhoz. Csak éppen a haj sötétebb egy árnyalattal. Aztán megbámulta a trónörökös a különböző népviseletben felvonuló paraszttömegeket. Elsőnek Egeres község, aztán Almás, néhány kolozsmegyei falu parasztsága. Két férfi, egy asszony egy sorban, mulatságos taktusérezéssel verték a lábukat az aszfalthoz... Ködmönök, bundák, katrincák, kilencszoknyás asszonyok tarka összevisszasága. Szamos megye frenetikusan ünnepelte a királyt és Vaidát. A miniszterelnöknek mosolyra kerekedett a képe: az ő megyéje kityt magáért... Aztán általában meglepetésre Alsófehér megye parasztsága következett. A nemzeti parasztpárt egykori elnökének egyik legerősebb választási fókusz... Itt is tarkabarka sokaság...

Vaida tüzet ad

A király, aki kíséretével együtt állva nézte végig a másfélórás felvonulást, cigarettát vett elő. Vaida miniszterelnök azonnal ott volt a gyufával. A végelát, hatatlan sorban csak jöttek, egyre jöttek a parasztlak... Azt sem tudja az ember, hol fért el a mellékúccákon ennyi ember. Egyszer megszakad a menet: **falábu paraszt** kocogt át egyedül a királyi pódiumon... A jelenetnek hatása van. A háborúnak eme „néprajzi” nyomorékját tisztelgően köszönti a király... Harminc perc... negyvenöt perc... a menet egyre jön, nem akar kifogyni... Jönnek a CFR műhely munkásai, akik tavaly februárban annyi gondot okoztak a kormánynak. Hurráznak, éljeneznek... Már több mint egy óra tart, a zenekar egyre húzza, a kapitány-karriermester két öklével rendíthetetlenül vezényli ugyanazt az indulót... Hétfőre alighanem izomlást kapott. Háromnegyed egyre lett csak vége az impozáns és változatos, szép felvonulásnak. Közben a király kabátot öltött és második szor is rágyújtott, újra Vaida gyufájával. A trónörökösre Bianu segítette fel a felöltőjét, a kissé elkedvetlenedett nagyvajda morcos arccal bölintött egyet köszönetül.

A templomavatást és a felvonulást a rádió is közvetítette. A Főtéren hangszórót szereltek fel. Mátyás király balkeze tartotta...

A kiállítás

A felvonulásról az ipar és kereskedelem kamara új palotájába vonult a király, ahol megnyitották a mezőgazdasági kiállítás. Pop Ioan államtitkár borát kós.

A Francia Állam Gyógyforrásai

VICHY-CELESTINS

Vesc, és hólvag-bántalmak, köszvény, cukorba, artritismus gyógyítására

VICHY GRANDE-GRILLE Májbajknál és epebántalmaknál.

VICHY HOPITAL Gyomor- és bélbántalmak esetében

Vezérképviselő: Philippe Finkelstein, Bucuresti, Str. Cămpineanu 20.

szgő
llett folytatja
varro
bemutatását:
FIA
anc, melyben a
ai dalokat éne.
erebben:
aves
Goldwyn.

bában
gulat

ben

eddig
ezésére

szítottak, mely az
2 millió fontot
zsidók segélyezé
ben tudni velük.
etek már megállá
enti összeg felét
a fogják fordíta
gátusai ugyanis
ották, hogy a se
lis feladata a né
való letelepítése.
élik, hogy a Kon
a kívánsága, dr.
egész segélyakció
spárti „Daily He
s adott kifejezést,
biztos mellett mű
esban Weizmann

sh Representative
rtott tegnap Lon
a a németellenes
és beszerzése
ntegy 490 delegá
bböző angliai és
sületek, szövetsé
zsidó szakszerve
rációk képviselői
Sir Robert Mond
Moses Gaster lon
tott nagy beszé
ta a bojkott prók
rozati javaslatot.
tottak a bojkott
zó gazdasági és
ati javaslatokat
tülvitelére, majd
alakult, melyben
részt és akik azt a
akra, hogy a de
fogják rekeszteni
s, amig üldözik és
a németországi

szabad idejét jó
ti el. Rendelje
szépirodalmi sor
csak 88 lej, és
arintny Frigyes:
Beata asszony
Zlandi halászok,
s válságok és Da
művét. Szállítjá
lya az összeg és
küldése mellett.

A király beszéde a másfelekezetüekről

tolgatta meg és egy gimnázistától, akit Ciomac földművelésügyi felügyelő mutatótt be, megvette az arcképét. A gimnázista remekül rajzolta meg a képet, nagyon tetszett a trónörökösnek is, aki érdeklődéssel nézte a képet és a „művészt” egyaránt. Innen a pályaudvarra hajtattott az uralkodó, Mihály ismét elfoglalta helyét apja és nagybátyja térdén. Fél háromkor a Cercul Militarban bankett volt. Az első felkötőként Deleu primár mondotta a királynak. Az uralkodó emelkedett szellemű beszédben köszöntötte meg az ünnepeket.

A királyi beszéd a következőképpen hangzott:

— Nem maradtam távol a mai ünnepekről két okból: egyrészt a szép és megható emlékek, amelyet a templom alapkövetétele óta magamban őrzök és másrészt, mert mint ennek az országnak az uralkodója jelen kellett lennem most, amikor az ősi hit végső pecsétjét nyomja rá népünk határvárára.

— Mindazok, akik itt jelen vagyunk, boldog generációhoz tartozunk, mert a mi életünkben teljesedett be apák és úkapák álma, mely Stefan cel Mare és Petru Rareș századában fakadt, egy álom, mely évszázadokon keresztül ringatta Erdély gyermekeit és melynek beteljesülését a Mindenható engedte meg nekünk.

— A mai ünnep, a kolozsvári katedrális felavatása nem lehetett volna teljes, ebben a teremben elhangzott manifesztáció nélkül, ebben a teremben, mely Erdély történetében oly sokat jelentett, — szomorú napokat, de ugyanakkor bátorító napokat is.

— Eltekintve az 1848-as eseményektől, elfelejtve a híres memorandumpert, nem akarok gondolni az ítéletekre és hasonló esetekre, hanem mély áhitattal gondolok azokra, akik erőtelen és férfiasan egy idegen uralom elnyomásával szemben hangoztatták és nem felejtették el igazi nemzeti létüket.

— Illo, hogy ezen a napon, amikor a Mindenható segítségét kérjük, szentesítse örökre meg a román uralmat ezen a földön, hogy elmélyült áhitattal, hálaival és szeretettel gondoljunk azokra, akik ebben a napokban szenvedtek és akik már nincsenek közöttünk. Ugy legyen, hogy a mi mai generációnk és az eljövendő holnapi generáció számára példaképpen álljon az ő hazafiasságuk és hitük, amelynek bizonyosságát szolgáltatták és hogy örökké lelkünk és egész lényünk bátorító és erősítő mintaképei maradjanak.

— Örvendek, hogy eljöhettek ma ide és láthatom ezt az ünnepet. Öszinte köszönetemet hozom ugy a püspök öszenteségének, valamint mindazoknak, akik résztvettek e szent hajlék építésében.

— Minden nagy események alapján egy hit áll, legyen az a hit bármilyen: mi ezt arra a hitre építettük, amely a román nép többségének a hite. De higgyék el mind azok, akik más hiten vannak, mint a többség hite, hogy minden hit egyforma az én szívemnek. És amint hiszem, hogy csak a hit segítségével lehet nagy teljesítményeket elérni, úgy első vagyok, aki mindenkinél a hitet respektálja, míg ez a hit egyesül a miénkkel a haza fejlődésének és erősítésének magaslatos céljában.

— Lelkemben és elmémben, a tegnap példájával, lelkemben a haladás és a minden jó iránti vágyával, előbb Erdélyre emelem poharam, aztán az egész román népre, bárhol legyen és bármilyen hitet valljon is.

A királyi beszédet a hallgatóság lelkes ünnepléssel fogadta.

A sporttelepen

Fél négyig tartott a bankett, ezután a sporttelepre autózott a király. Itt a tribün előtt Prodan tábornok üdvözölte és kísért fel a diszpályba. Míg Miklós és Mihály a programot nézegették, a király mellett Mocioni vadászmeister foglalt helyet és hosszasan referált neki. A trónörökös érdeklődéssel nézte az ugratásokat és tapsolt a győzteseknek. Fél hatkor távozott el a király a sporttelepről, de

Staniol gyári raktár
Lepage CLUJ. Kérjen mintát, árlapot!

előbb gratulált a rendezőknek, akikkel sorban kezét fogott.

Esti bankett és opera

Este még banketten vett részt a király az Automobil Klubban. Ezen az u. n. sportbanketten résztvettek az összes romániai bajnokok. Itt Tatar Coriolan köszöntötte fel elsőnek a királyt, aki pár szavas beszédben mondott köszönetet. Végül az Operában fejeződött be az ünnepség. Negyed tízenegykor érkezett ide a király, az aulában Pavel Constantin igazgató fogadta és kalauzolta az első emeleti diszpályba. A Varázsfuvola kitűnő előadásában gyönyörködött az

uralkodó és kísérete. A trónörökös főként Stefanescu, Goangă mókáin és remek alakításán nevetett sokat. Az összes énekesek: Spătaru, Ujeicu, Rózsa Anna, Tiron Silvia kitétek magukért, a rendezés Pavel Constantin egyik remekműve. Fél kettőkor volt vége az előadásnak és akkor a végelethatatlan autósor a pályaudvar felé indult. Utolsót tisztelegtek a esendőörök, a perronon ismét elhelyezkedett a katonazenekar. A királyhimmusz hangjai mellett, az éljenző tömeg rivalgása közepette hagyta el az állomást a királyi vonat. És utána csend borult volna Kolozsvárra, de az elhanyagolt parasztszenekarok, amelyek sem a délelőtti felvonuláson, sem a fogadtatáson nem használhatták szipjakat, az éjszakai órákban andalogva fújták az indulókat, míg egy-egy rendőr haza nem vezényelte őket falvaikba. És ezzel aztán igazán véget ért a kolozsvári királynap...

Barzilay István

KÖZGAZDASÁG

Sikeressnek ígérkezik a kolozsvári mezőgazdasági kiállítás

Cluj-Kolozsvár, nov. 6. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári közgazdasági életnek immár évről-évre megismétlődő eseménye a mezőgazdasági kiállítás, mely teljes sikerrel vette kezdetét vasárnap délután. A kiállítást a király is megtisztelte látogatásával és legmagasabb megelégedését fejezte ki, nemcsak a kiállítás sikeres volta miatt, hanem azokért a szolgáltatásokért is, amelyeket a kiállítás rendezősége a kiállítással az erdélyi mezőgazdaságnak tesz:

A kiállításon résztvevő cégek közül legelső sorban kell megemlékeznünk az **Ursus sörgyár rt.** művészi ízléssel kiállított pavillonjáról. A pavillonnak rendezésére **bistrai Farkas Gábor**, a részvénytársaság fiatal igazgatójának, bistrai Farkas Imre elnök fiának érdeme. A pavillon modern művészi kivitelével és hatásos beállításával a felséges vendégnek és a kiállítás egész közönségének elismerését vívta ki. Öfel-ségét látogatása alkalmával bistrai Farkas Gábor igazgató fogadta. A király és kísérete elragadtatással nyilatkozott az Ursus sörről és a királyi kíséret tagjai kijelentették hogy az Ursus sörgyár kitűnő gyártmánya bármelyik fővárosi sörizével és minőségével vetekedik. A kiállítás közönsége is állandó látogatója és nagy csoportokban fogyasztója a kitűnő friss, étvágygerjesztő, habzó Ursus sörnek, amelyet különben nem is kell külön ismertetni, mert hiszen hosszú évek óta legkeresettebb söre a kolozsvári közönségnek. A kolozsváriak nem is ihatnak más sört, mint az Ursus gyártmányait. Ne csak azért, mert mint helybeli gyártmány frissebben kerül a piacra, hanem ezt dik-

tálja a lokálpatrióta érzés és az érdek is. Az Ursus sörgyár a kolozsvári munkások százainak ad kenyeret és a pénz, a mit helybeli gyártmányokra költünk, visszakerül a kereskedőhöz, az intellektuel-hez, a kispolgárhoz, vagyis a helybeli gyár vevőihöz.

Fenyő Mihály kolozsvári technikai cég

mint a múlt évben, úgy az idén is feltűnést keltett **ALADIN** csodálampáival és kitűnő, angol fiúkorom és szagmentes petróleum-gáz főzőivel. Az Aladin csodálampák nappali fehér fényükkel, világító képességükkel, a petróleumfűzők hallatlan olcsó üzemeltetésükkel és gyors teljesítőképességükkel (tizenkét óra alatt használnak el egy liter petróleumot) nyerték meg a látogatók tetszését. A kiállítás bizottsága aranyéremmel tüntette ki a kitűnő gyártmányokat.

Megjelent és nagy sikert aratott a kiállítás a híres

Stoiceni ásványvíz amelyet legkitűnőbb professzorok ajánlanak nemcsak betegeknek, mint orvosságot, hanem mint általános asztali ásványvizet, miután remineralizációs alkatelemeinél fogva csodás felerősítő és ujjáépítő szere az egész szervezetnek. Lugos, sós, meszes és szénsavas víz, amely ezenkívül magnéziumot, jodot, lithiumot és vasat is tartalmaz s használható minden hurutos megbetegedésnél. Gyógyhatásában az Emsi, Selters, Gleichenberg ásványvizeivel veszi fel a versenyt.

A kiállítás ismertetését holnap folytatjuk.

SPORT

Meglepetések a vasárnap sportján

Cluj-Kolozsvár, november 6. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti bajnokság vége felé közeledő féjében a tegnapi forduló hatalmas meglepetéseket és nagy gólarányú győzelmeket hozott. Részletes eredmények a következők:

Románia - Juventus 2:1 (2:0)

Bucuresti-Bukarest, november 6. A komplett felállításban szereplő Juventus ellen a Romania majd az egész idő alatt teljes fölényben volt. Az első gól az első félidő 11. percében Coborzan egyéni játékból eredt, aki keresztül törve a Juventus védelmén, balsarokba küldte a jól beállított labdát. A második gól ötven méteres szabadrúgásból **Krischoffer** lőtte. A második félidőben a Juventus mezőny fölénybe kerül. Sokat támad, de a kolozsvári védelem biztos a maga helyén. Végül is a 32. percében Melchior révén megszerzik egyetlen góljukat. A mérkőzés további idejében eredménytelen a Romania heves finise. **Biró Moravetz** (Temesvár).

Hét gólt rámolt be a NAC a Soiminek

Oradea-Nagyvárad, november 6. A szebeniek kemény ellenfélre akadtak a jőformában levő NAC-ban. A mérkőzés tulajdonképpén részében a NAC hatalmas fölényben volt és egymás után érte el góljait, melyek közül **Bodola** háromat, **Rónai** kettőt és **Kocsis** és **Glanzman** egyet-egyvet lőttek. **Biró Jakobi** Ernő Kolozsvár, aki körülményekkel szembe látta a feladatát.

Ripensia - Mures 7:2 (3:0)

Timisoara-Temesvár, november 6. A temesvári profioknak könnyű feladat volt győzni a Mures ellen. A mérkőzés első félidőjében a Mures még tartotta magát, a másodikban azonban kifulladás. Gól lövők: **Dobay** 5, **Bindea** és **Ciolac** a Ripensia, **Csath** és **Brassai** (tizenegyestől) a Mures részéről. **Biró Vladovici** kapitány.

Brasovia - Crisana 2:2 (2:0)
Brasov-Brasó, november 6. A hazai pályán mindig veszélyes Brasovia majd nem két pontot vett el Barátky csapatától. A hazaiak az első félidőben Szika és István révén már 2:0-ra vezettek. A második félidő Crisana támadásai azonban eredményesek, amikor Máté és Mureșan révén egyenlítették. A mérkőzés további részében mindkét fél hiába küzdött a győztes góllért, a Brasovia védelme önteláldozó játékkal elhárította a további eredményt.

A volt Románia-bajnok Venus is kikapott az AMTE-től

Arad, november 6. Az aradi munkások U elleni jóformájukban folytatják sikeres szereplésüket. Az AMTE mindhárom gólját Gömöri lőtte, míg a Venus Volcov II. révén Ilesből eredményes. **Biró Moravetz** Teofil.

Két tizenegyes gól a Kinizsi-Tricolor mérkőzésen

Ploesti, november 6. A temesváriak szerencsés játékkal győztek a Tricolor ellen. A mérkőzés 2:1 arányban végződött. Veit 2, illetve Barbulescu góljaival.

A Hungaria nyerte a magyar futball-derbyt

A tegnap délután Budapesten megtartott Hungaria-Ferencváros derbyt 14 ezer néző jelenlétében a Hungaria nyerte 1:0 (1:0) arányban. A győztes gólt már a mérkőzés 5. percében éri el a Hungaria, amikor is Kalmár egy jól irányított szabaddugját Titkos lejátssza és jól irányított lövését a kifutó Hida mellett lövi kapura, a labda a kapufáról kerül rendeltetési helyére. A Hungaria minden erejének megfeszítésével fektet bele a játékba.

Export-import

- A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara, közli a következőket:
1. The Egyptian Castor Oil Mills Co, Alexandria Egipt, B. p. 1715, ricinus magot akar vásárolni.
  2. José Vilaseca Forcada, Barcelona Caspe 33, összeköttetésbe akar lépni romániai cégekkel, bármilyen Románia és Spanyolország között, lebonyolítandó export-import üzlet létrehozása céljából.
  3. M. Blank Co. H. Schumacher, Marsilia, Place Sainte-Ferreeol 2, összeköttetésbe akar lépni romániai cégekkel, import-export üzletek lebonyolítása céljából.
  4. Brujo cég. Mazagan, Maroc, 2000 drb. tojáspakolásra alkalmas lodát akar venni.
  5. Teodor Briceas, Corso Sonino 70, Bari, átvenne Dél-Olaszországra, tölgydonga képviseletet.
  6. Ar. Vordonis Co. M. Sinas, Korai No. 7, Athena, el akar Romániában hőizelő cikkek helyezni.
  7. The Palestine Syndicate, Ltd. P. O. B. 174, összeköttetésbe akar lépni, egy megrendelés céljából, kocsigyártó cégekkel.
  8. George D. Papadaki, Import-Export Agent, Alexandria, Egipt, P. O. B. 448, összeköttetésbe akar lépni romániai cégekkel, akármilyen, Egyiptomba tendáló üzlet létrehozása céljából. Referenciák: Banque d'Athènes, Banque d'Orient, Banque Ionian Ltd, mindegyik Alexandriából és Banque Coptoir National d'Escompte Párizsból.
  9. J. de Grandmont, 40 Rue Duhemne XVIII, Párizs, banküzlet képviseletet karátvenni.
  10. Rottembergi Bazs, Sykataska 13, Lwow, összeköttetésbe akar lépni: juhturó, sós hal, hal-konzerv és fekete ikrát exportáló romániai cégekkel.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

Sighet-Már (Az Uj Kele kocsma még ret. Keserű korcsmáros megéltetést. idején a ház val az uccar a két ajtó, került hívata a biztos tolt soknyo Néhány év gére jártak. A máramar gon arról is az elmúlt tí től november italméro ad részüket a mert nem Egyébként a ték a mo hogy 1934 j beadják it amennyiben tozik.

Az alábbi kocsma köh nek számad falusi koc megközelítő Tudunk az új szesz monopoli bev gedély a kö kocsmáros nek, bérössz rá 3 ezer le A falusi patenta fix adóznak. A (állami ad májis 3000. Taxa de gedelyért 25 most hozzásszeget és akkor kitű kocsma évi ki. Anélkül községi ad helyiség fe szeg benne

A szesz szeszszitalo italméro jk szankciókn A monopo gedményez linkánál. S a kocsmár linkát kell szemben fe szét teljes kocsma te merni, akk kapjuk: A szesz parasztság 1.17 decilit ket hozott nál a kor 25.800 kocsmáros azt, amit Taxa de de venit c

Az új s nősképpen ket. Mára nem égett italt, ami körbé. A megye a falusi 50-60 lit lett havor A máram zetése ha ki, ami az dalkodása kéletes fe Csak í zsidó csat zárosban

SCHÖN DEZSŐ RIPORTSOROZATA:

AZ ELSODORT MÁRAMAROSI ZSIDÓSÁG

A szesz és a kocsmá máramarosi regénye

Sighet, Máramarossziget, november 6. (Az Uj Kelet tud.) Evekkel ezelőtt a kocsmá még jelentett egy darab kenyert. Keserű volt és megvetett a zsidó kocsmáros mestersége, de biztosította a megélhetést. A máramarosi falun annak idején a házat is úgy építették, két ajtóval az utcára, kocsmának és boltnak. S a két ajtó, mely fölé rendszerint sohse került hivatalos tábla, festett címerrel, — a biztos megélhetés érdekében kárpó. tölt sok nyomorgó lelket.

Néhány év alatt aztán ennek is a vége jött. A máramarosszigeti pénzügyigazgatóság az elmúlt tíz hónap alatt, 1933 január 1. től november 1-ig, a megye területén 86 italmérő adta be az engedélyét. Nagy részük a pénzügyigazgatóság vonta be, mert nem bírták fizetni az illetéket. Egyébként az összes italmérők bejelentették a monopól vezérigazgatóságának. Hogy 1934 január elsejével valamennyien beadják italmérési engedélyüket, — amennyiben a jelenlegi rendszer nem változik.

A kocsmáros sorsát tulajdonképpen hat esztendővel ezelőtt pecsételték meg, a Garofild-féle szesz törvény életbeléptetésével. Azzal a törvénnyel, mely alapelveként az italmérő állította fel, hogy aki szeszest italt gyárt, vagy forgalomba hoz — az csak tolvaj lehet.

Az alapelveket alátámasztották a horribilis italmérési illetékek, de legelső sorban a magas szeszadó, mely megfosztotta az üzletet rentabilitásától. Aki cagaskodott a törvény írott betűihez — az likvidálta üzletét, akik pedig megmaradtak — eszközök lettek ennek a rendszernek a kezében, amely kitermelte magából az utóbbi esztendők legszennesebb panamáját.

Az eredmény mindkét oldalon egyformán mutatkozott. Tönkrement az, aki gyártott szeszt és tönkrement az, aki nem gyártott. Vádolták padjára került az, aki kereskedett szeszszel és az anyagi züllés lejtőjére került az, aki likvidálta szeszüzletét.

A grandiózus film utolsó felvonásait pedig most pergetik le az ország különböző törvényszékein...

A falusi kocsmá költségvetése

Az alábbiakban felvázoljuk egy falusi kocsmá költségvetését, a minimális terhek számadatai alapján, ahhoz, hogy a falusi kocsmák jelenlegi helyzetéről megközelítőleg képet nyerjünk.

Tudnunk kell legelső sorban azt, hogy az új szesz törvény értelmében, a szesz monopól bevezetése óta, az italmérési engedély a községek tulajdonát képezik. A kocsmáros bérletje csupán az engedélynek, bérösszeg fejében a község kivehető rá 3 ezer lejtől 20 ezer lejtig évi bért.

A falusi kocsmák legnagyobb része a patenta fixa második osztálya szerint adóznak. A kocsmá jövedelme adója így (állami, adicónális- és utadó) a minimális 3000 lej.

Taxa de brevet címen, az italmérési engedélyért 2500 lejt fizet a kocsmáros, ha most hozzáadjuk a minimális községi bér, összegét és a minimális jövedelem adót, akkor kitűnik, hogy a legkisebb falusi kocsmá évi költségvetése 8500 lejt tesz ki. Anélkül, hogy a különböző taxákat, községi adót, ingatlan adót, a kocsmahelyiség fenntartási költségeit a fenti összeg bennefoglalná.

25.800 üveg pálinka — adóért...

A szesz monopól vezérigazgatósága a szesz italok ára mellett megállapítja az italmérő jutalékát is, miközben súlyos szankciókat ír elő árdragítás esetére.

A monopól 2 lej 80 banit kereset engedélyez az italmérőnek egy liter pálinkánál. Számokban ez azt jelenti, hogy a kocsmárosnak legalább 3000 liter pálinkát kell eladnia, hogy az állammal szemben fenálló kötelezettségeinek egy részét teljesítse. Ha tovább megyünk és a kocsmá technikáját is meg akarjuk ismerni, akkor a következő helyzetképet kapjuk:

A szesz monopól, hogy megkönnyítse a parasztság számára a pálinkavásárlást, 1,17 deciliter pálinkát tartalmazó üvegeket hozott forgalomba. Az üveg pálinkánál a kocsmáros 33 banit keres.

25.800 üveg pálinkát kell évente a kocsmárosnak eladnia, hogy megkeresse azt, amit (hivatalos nyelven szólva) Taxa de brevet, taxa comună, impozit de venit címen bevasálnak rajta.

86 zsidó család megvált a liszenc-től...

Az új szeszrezsimszabályozása különösen sújtja a máramarosi italmérőket. Máramaros nem bortermelő vidék, itt nem égetnek törkölyt, cukkát, vagy más italt, ami nem tartozik a monopól hatáskörébe.

A megyei monopólraktár adatai szerint a falusi kocsmá átlagkonsumja havi 50-60 liter, ami 2,80 lejes kereset mellett havonta 150-200 lejt között mozog. A máramarosi kocsmáros effektív ráfi. A zsetése havonta minimálisan 1000 lejt tesz ki, ami az új szeszrezsimszabályozás alatt a falusi kocsmáros tökéletes felmorzsolódásához vezetett.

Csak így bírjuk megérteni azt a 86 zsidó családot, aki ebben az évben Máramarosban megvált az italmérési engedély

Tornacipő mindenütt kapható!

solja, de kívánja ugyanakkor az engedély illetékének a háromszorosára való felsorolását. Hogy egy harmadik — tisztára a monopól érdekében — az italmérési illetékek teljes törlése mellett törjön lándzsát, miközben utal a dohánytözsdekre, akik engedélyük után ugyancsak nem fizetnek külön illetéket.

A kocsmák frontján teljes a káosz. A sok terv közül nem lehet tudni, melyik kerül a napokban megnyíló parlament elé és a különböző érdekesoportok melyik javaslat megszavazását hajszolják keresz-

tül. A szesz monopól halálraítélte a kocsmákat.

Egy esztendő mérlege azt mutatja, hogy a monopól nem nélkülözheti az évtizedeken át sok-sok könnyel és vérrrel kiépített hálózatot.

Most újra átgyurják a szesz törvényt. S a közeljövő meg fogja mutatni, hogy vajjon sikerülni fog végre valahára egy egészséges szeszrezsimszabályozást teremteni ebben az országban.

Meglincselt a feldühödött főmeg a jasi Berger-házaspár gyilkosait

Véres dominókó, miní nyomravezető

Bucuresti-Bukarest, nov. 6. (Az Uj Kelet tud.) Jelentettük, hogy Jasiban borzalmas rablógyilkosság áldozata lett egy zsidó kereskedő pár, Berger Salamont és feleségét egy cselédeleány másik három büntársával együtt meggyilkolta és kirabolta, majd a két holttestet feldarabolták és fölülük gyujtották a házat. A tüzet szerencsére idejekorán észrevették a járókelők és kimentették a házaspár két gyermekét, akiknek tanuvalomása alapján a tetteseket rövid nyomozás után elfogták. Ghită Nadu, Haralambie Ignat Maria Plăcinta voltak a tényleges gyilkosok, azonban Ana Apostoaei cselédeleány készítette elő a büntényt. Ennek a leánynak nyomaveszett.

Szombaton este a rendőrhatalóságok jelenlétében, a Berger-házban rekonstruál-

ták a büntényt. Nagy tömeg gyűlt össze, amely megakartá lincselni a gyilkosokat, akiket a rendőrök csak nehezen tudtak támadóik kezei közül kimenteni. Haralambie Ignat és Maria Placinta így is sérüléseket szenvedtek a kapott ütlegek és ködobások nyomán. Kezdetben a gyilkosok tagadtak; Haralambie Ignat lakásán megtalálták az elrabolt két millió lejt, mire ez vallani kezdett. Ghită Nadu ugyan csak tagadtott. A helyszíni szemle alkalmával az egyik detektív vérfoltos dominókóvet talált a padlón, amelyről megállapítást nyert, hogy abból a kávéházból való, ahol Ghită Nadu szolgált. Nadu zsebében hordta a követ és midőn a Bergeréktől rabolt pénzt igyekezett zsebébe gyömöszölni, kiesett onnan. A felfedezés nyomán Nadu is mindent bevallott.

Hölgyeim!

Csak ezt a pudert használják:

LIGETI SÁNDOR: A BÜVÖS ERSZÉNY

REGÉNY
24-ik közlemény

4. Nem hiába volt Mayer háza a Románische Café közelében. Azon a vacsorán, melyen Ralin is részt vett, jó néhány vendég ennek a bohém kávéháznak a törzsvendégei közül való volt, s ők adták meg a komoly s többnyire nagy testsúlyú, direktori címeket viselő tagokból álló társaságnak azt a kedélyes hangulatot, mely annyira tetszett Ralinnak.

Mint ifjú embert, két leány közé ülteték, akiről sikerült rövidesen megtudnia, hogy az egyik éppen Mayer unokahuga, tennisbajnokné, s imádja a turistakodást, a másik hegedűművész nő volt a vacsora után tényleg be is mutatta művészetét mindazoknak, akik nem siettek a dohányzóban felállított kártyasztalok izgalma felé. Általában azt tapasztalta Ralin, hogy a vendégek mindegyike különösen a nők, valamilyen címen különleges figyelmet igyekeztek felkelteni maguk iránt, s mert ő ilyen kiváló tulajdonsággal egyelőre még nem rendelkezett, esendőben hallgatta végig társainak és társnőinek kifogyhatatlan szóróanyagát. Sok dolgot meg sem értett ebből, s azok a berlini intimítások, melyek Mayer szalonjában kerültek a mesterséges fényű napvilágra, jóformán érdekelni sem tudták. Mayer fáradhatatlanul vitte csoportról-csoporthoz, de sok volt az új arc és új név, s Ralin alig is tudta, kivel beszél tulajdonképpen. Valóságos megkönyebbülést érzett, mikor egyszerre csak Berliner doktor fogta karon, aki néhány perccel félrevonta őt, majd egy nehéz függőnyvel takart ajtót nyitott ki előtte.

Nagy kerek asztal körül vagy tizenketten vártak ott az érkezőkre, Mayer és bizalmasabb izületbarátai. Berliner doktor rövid beszéd kíséretében mutatta be Ralint, mint a berlini gazdasági élet egyik új tényezőjét, aki talán túl merész elgondolással új vállalkozáshoz akar most fogni. Aztán valóságos tűz alá vették Ralint az érdeklődők, akik közt újságíró, nagykereskedő, gyáros, tőkepenész, valamennyien kockázat nélküli haszonnal szerettek volna bekapcsolódni a megalakulás előtt álló EWAG-ba. Ralin nyugodtan, meggyőzően, élelkenységgel válaszolt mindenkinek. Végül kijelentette, mint hogy ő új ember és idegen még, teljes bizalommal két barátjára, a házigazdára és Berliner doktorra bizza az egyes urakak történő megállapodásokat, melyeket ő csak annyiban vizsgál felül, hogy teljes összhangban legyenek a vállalkozás egész elgondolásával. Miután a tanácskozásban résztvevők behatóbb tárgyalásokat tartottak szükségesnek, újabb tárgyalásokat állapítottak meg Ralinnal, ez újabb meghívásokkal járt együtt s Ralin meglehetősen társadalmi és üzleti elfoglaltságra kilitással távozott a szivarfüstől ködölő szobából. Ugyilátszott, ezután a tanácskozásban részt nem vett vendégek is megneszeltek valamit, mert az éjszaka folyamán Ralin állandó érdeklődés tárgya maradt, nem fogvott körülötte a társaság, s így ez éjjel ő is szert tett arra a talajdonlásra, melyet az estély alatt néhány vendégben megcsodált: érdekessé vált.

Hideg téli hajnal volt, mikor Ralin kissé fáradtan és zúgó fejjel, bundájába jól beburkoltan szállt be Mayer autójába, amelyet kölesén kapott és amely úgy megtetszett neki, hogy elhatározta, másnap már beszerez ő is egy ilyen gyorsan járó, fűthető alkalmatosságot.

5. Elster Harry, akivel Mayer estélyén ismerkedett meg Ralin, nemcsak kifizető újságíró volt, hanem lelkes jóbarátjának is bizonyult. Ralin első szavára otthagya a Berliner Tageblattnál, melynek közgazdasági rovatában dolgozott, afféle magántitkári és sajtófőnöki szerepet vállalt. Nem vont le semmit barátsága és lelkesedése értékéből, hogy jövedelme ezáltal egyszerre megötszöröződött, mert a józan kételkedők előtt a Berliner Tageblatt egyelőre biztosabb pozíció volt, mint az EWAG név alatt szárnyra kelő kísérlet. Harry azonban néhány éjszaka alatt, reggelig tartó beszélgetések folyamán annyira tisztán látta Ralin elgondolását, hogy nem habozott s teljesítette új barátja kérését, melléje állott szívvel-lélek-

kel, s igen hamar bizonyoságot tett arról, hogy Ralin pénze s az ő összeköttetései és leleményessége folytán a berlini sajtó meleg érdeklődéssel kísérte az EWAG kialakulásának minden szakaszát. S ez a kialakulás néhány hét alatt igen szemmel látható lett.

Amióta Berliner doktor tető alá hozta jogilag is a részvénytársaságot, Neu-Köln északi és déli részén szakadatlan telekvásárlás indult meg Weisitz és Mayer kitűnő összedolgozásával. Az áruház részére a Hermannplatz közelében, a Karstadt áruháztól nem messze, sikerült megfelelő helyet szerezniük négy uca között, csak néhány régi házat kellett, hogy leombojtassanak. Munkások százai dolgoztak a régi épületek eltakarításán s munkások ezrei kezdtek meg annak az új munkás- és tisztviselő-telepnek az építését, mely arra is volt hivatva tervezője szerint, hogy Neu-Köln sivatásának új színt adjon. Weisitz elemében volt, Páratlan munkáerőnek bizonyult. Régi terveit válthatta most valóra, s építések, mérnökök egész gárdáját hozta működésbe. Ezen a tavaszon lényegesen enyhült Berlinben a munkanélküliség. A közeli téglá- és eserépgyárak egész termelését iekötötték, nagy gyárak és kis műhelyek nyertek állandó foglalkoztatást, s június elején a leendő áruház területén merész oszlopok és vasívek emelkedtek ki a földből. Szeptemberre egy harmas ivű, négy emelet magas, óriási üveghambár bontakozott ki a lebontott állványok közül, a vas és üveg merész kombinációja, mely heteken át a legkülönbözőbb műszaki lapok illusztrációs anyagát szolgáltatta. A mozgólépcsők és liftek, a szellőztető, hűtő és fűtő készülékek, az egyenletes és kíméletes fényelosztás, a minden árut láthatóvá és hozzáférhetővé tevő állványok olyan technikai csodává avatták ezt az épületet, hogy a charlottenburgi politikum tanárai ott a helyszínen rendeztek hallgatóiknak sorozatos szemléltető előadást a műszaki tudomány új eredményeinek gyakorlati alkalmazásáról. Külföldről külön expedíciókat szerveztek az EWAG építkezésének tanulmányozására és Weisitz egyszerre nem csak világhírré vergődött, de egy német egyetem disz doktorrá is avatta, ami a német patrióták előtt még a világhírrel is többet jelent.

November elején Hagen be vonult vezérkarával az elkészült áruházba, s bebizonyította, hogy rátermettség tekintetében nem maradt Weisitz mögött. Még

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház közleményei:

Ember a hid alatt. Négy telt ház tapolt, kacagott és könnyezett eddig Indig Ottó remekbe készült, óriási érdeklődést keltett vígjátékának előadásain. Közönség és sajtó egyöntetűen állapította meg, hogy a kolozsvári Magyar Színháznak ez a teljesítménye igazán világvárosi színvonalon mozog. A ragyogó darab már csak kedden este kerülhet színpadra, mert a héten a színház megkezdi kétéhetes nagyváradi turnéját.

Csütörtök este: bucsuelőadás. Három heti kemény, de művészileg és anyagilag egyaránt eredményes munka után csütörtök este két hetj időre Váradra megy át a kolozsvári színház, hogy ott is bemutatassa az induló szezon nagyszerű újdonságait. Csütörtök este bucsuzóul egy csók és más semmi kerül színpadra, ez a ragyogó, gyönyörű zenéjű, hallatlanul mulatságos vígjáték. Pénteken és szombaton a világhírű Kék madár együttese vendégszerepel nálunk, vasárnap pedig Ihsz Aladar és Fekete Mihály temesvári operettszínháza kezd meg kétéhetes vendéjátékát.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:
Kedd fél 9: Ember a hid alatt. (Hatodszor.)

tavasszal kötött megfelelő megállapodásokat gyárak, ipartelepek, malmok, importörök, szállítók egész sorával s november végéig megteltek az állványok, raktárak, a neukölni munkástelepek mellett épült pótraktárak azokkal az árukkal, melyek Ralin szerint eszupán az elsőrendű szükségletek kielégítésére voltak szánva.

December elsején nyílt meg a fellobogóztott áruház a nagyközönség részére. Ralin negyedik emeleti irodája ablakából nézett le a feketéllő tömegre, mely az épületet körülvette s várta a kapuk megnyitását. Előző napon a sajtó képviselői látogatták végig a látványokat s a színes tudósítások valóságos felkorbácsolták a tömeg türelmetlenségét.

De sokkal inkább keltették fel azok a hírek, melyek az áruk olcsóságáról keringtek. Mindenki maga akart meggyőződni arról, mi igaz ezekből a fantasztikus híresztelésekből. S mikor reggel tíz órakor négy ucan egyszerre tizenkét kapu tárult fel, szakadatlanul ömlött a kíváncsi vásárlók serege, akik még jóformán nem is adtak maguknak számot, mire is van szükségük, csak éppen vásárlási szomjukat akarták oltani ennél az új és szenzációkat ígérő olesó forrásnál.

A földszinten a szövetek, kelmék, bélések, fehérműek, vásznak, kész férfi, női, gyermekruhák és egyéb divatoikkék tömege várta, hogy új gazdához jusson. A választék minőségileg nem volt túlságosan bőséges, de a neukölni közönség izlésének teljesen megfelelt. A kényesebb kiváncsiak esalódva látták, hogy finom selymek, csipkék, s olyan különleges holmik hiányoznak, melyekben Wertheim, Tietz annyira bővelkedtek. De az áruk, melyek nagy nyomtatott cédulákon lógtak az egyes polcok felett, valóban elragadták a vásárlókat. Fél- és harmadaron kínáltak jöminőségű, tartós szövetet. Gyermeknek való ruha néhány márká volt eszupán, egyszerű nő ruhák alig valamivel drágábbak. Zsibárusnál sem lehetett olcsóbban vásárolni, de ezek itt jó minőségű és jó kidolgozást is adtak. A kiszolgálás elsőrangúnak mutatkozott. Seholy semmi rábeszélés, udvarias válaszok, előzetes és fáradhatatlan bemutatása az áruknak, ugy, hogy simán és gyorsan elégitettek ki mindenkit.

Közben a liftek egész raja vitte fel a közönséget a második és harmadik emeletre. Az elsőre csak a mozgólépcsők szolgálták. Itt a lakások berendezésére való legkülönbözőbb holmikak halmoztak fel. Butorok, szőnyegek, konyhaedények és eszközök, kályhák, mosógépek, részint osztályonként felállítva, részint azonban valóságos lakásművészeti kiállításokként egy, két és három szobás lakások egész sorozata került bemutatásra. Új házasoknak igazi eldorado. Igen alacsony, hogy ennél a résznél megakadt a tömeg. Erélyes beavatkozással kellett mozgásra bírni a csodálásban magukról megfellekedetteket.

(Folytatjuk)

Szerda fél 9: Szomorúságának énekese. (A Zsidó Árvagondozó mükedvelőinek előadása.)

Csütörtök fél 9: Egy csók és más semmi (A kétéhetes turnéra induló társulat bucsu előadása.)

Péntek szombat este 9: A Kék madár társulat vendéjátéka.

ROMAN OPERA MŰSORA:

Kedden este fél 9 órakor: Denevér.
Szerda este fél 9 órakor: Lakmé.

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

Ma, kedden 3, 5, 7 és 9 órakor:
Két szív egy dobanás. Lilian Harvey, Tibor v. Halmay, Wolf A. Retty.

Jön: Fekete huszár. Zenés filmsláger.
Fősz: Conrad Veidt, Cristian, Wolf A. Retty.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Kedd 3, 5, és 9 órakor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:
Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:
A nap fia. Megható keleti románc.
Főszerepekben: Ramon Novarro, Helen Hayes, Lewis Stone.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:
Csütörtök 3, 5, 7, 9 órakor:
Extase. Általános közkívánatra főszerepben: Hady Kiesler (Miss Cseh szlovákia.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlénel egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírt keresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak egy továbbiunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Perfekt német, francia, angol, román, diplomával rendelkező urileány, angol és német levelezésben is jártas, középiskolai oktatásban nagy gyakorlattal rendelkezik, elhelyezkedést uricsaládnál. Leveletket „Vidékre is megyek” jellegre a kiadóba kérek.

Válogatott gesztenyét, szilvát, diót, mogyorót, gombát szállít megfélező előleg ellenében utánvétellel legutjánosabbban, Roóz, Tauti de sus, Baiamare.

Két szoba rendelőnek, irodának zajtalan üzemmek vagy garzónnak kiadó Memorandumul 6.

Férfi fehérműt legjobbat legolesőbb méret után Woya fehérműt üzemben vehet, Cluj Reg. Ferd. 65.

Csipevarrógép, alig használt, eladó készpénzért, Cim Rudolf Mossenál.

A legizletesebb és legváltozatosabb vegetárius koszt a Schwartz Ignácéé vezetése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kapható. Unió ueca M. hátul az udvarban. Egy menü (leves, félélek, tészta) 25 lej. Abonoma ebédvacsorára 900 lej, csak ebéd 600 lej.

Tanításban gyakorlott negyedéves joghallgató korrepetálást vállal. Esetleg lakás vagy koszt ellenében is. Megkereséseket „Padegógus” jellegre kér.

Keresek 12 éves filam és 9 éves leányomhoz intelligens német, francia, román, mánt perfektül beszélő zsidó kisasszonyt. Háztartásban segédkezni kell. Csak az elsőrendű referenciákkal rendelkező, feltétlen megbízható, gyermekszereető egyének jelentkezzenek. Fuchs Sándor Salonta jud, Bihor.

Különbejáratu butorozott szoba kiadó. Erzsébet ut 19.

Urileány, aki németül, magyarul, franciául és románul beszél, varrásban perfekt, gyermekek tornatanítását vállalja, uricsaládnál nevelőnői állást keres. Leveletket „Lehetőleg kóser” jellegre a kiadóhivatáiba kérek.

Házasságkötök közvetít, őszinte, részletes, kimerítő levelet irjanak „Közvetítő” jellegre a kiadóhivatáiba.

Értékes szépirodalmi művek darabja 20 lej

Szép Ernő: Lila akác	20 Lej
Farrère: A tikárkisasszony	20 Lej
Toudouze: Vulkanok ébresztője	20 Lej
Bennett: Mr. Prohack	20 Lej
Bennett: Hugo	20 Lej
Magre: A tigris titka	20 Lej
Fouchardière: Ha nagyjaink visszatérnek	20 Lej

Tolsztoj

a 20. század méricégén

Írta: Dr. Stern Ignác.
A világhírű író biográfiája napjaink megvilágításában.

Ara 10 lej

Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

HI Nobeldíj

Bécs, nov. 6. Alfred Nobel színt ismeretes A dinamit feltaláló fia kamataiból a akadémiára 1901 ő legjelentősebb tudományi felfed és kutatásokat, írásokat és a bek érdemeket.

A 145 Nobel-díj közül 15 zsidó gyesházasságból született, ha Alf napja alkalmából az zsidó tudósok listát:

Tobias Ascher, 1871-1911-ben k. Bárány Róbert, 1914-ben az orvostudományt megalapította.

Henry Bergson, 1927-ben az orvostudományt megalapította.

Paul Ehrlich, 1908-ban a kémia Nobel-díjával tüntette.

Albert Einstein, 1921-ben a fizika Nobel-díjával tüntette.

James Frank, 1925-ben a fizika Nobel-díjával tüntette.

Alfred H. Frieh, 1921-ben a fizika Nobel-díjával tüntette.

Gustav Hertz, 1925-ben a fizika Nobel-díjával tüntette.

Karl Landsteiner, 1930-ban a fizika Nobel-díjával tüntette.

Gabriel Lippman, 1908-ban a fizika Nobel-díjával tüntette.

Otto Meyerhof, 1922-ben a fizika Nobel-díjával tüntette.

Albert Abraham Michelson, 1930-ban a fizika Nobel-díjával tüntette.

Otto Wallach, 1910-ban a fizika Nobel-díjával tüntette.

Richard Willstätter, 1915-ben a kémia Nobel-díjával tüntette.

Fritz Hober, 1931-ben a fizika Nobel-díjával tüntette.

Adolf von Baeyer, 1905-ben a kémia Nobel-díjával tüntette.

Niels Bohr, 1922-ben a fizika Nobel-díjával tüntette.

Paul Heyse, 1910-ban a irodalom Nobel-díjával tüntette.

A fenti lista több zsidó Nobel-díjazottat is tartalmaz, akik a Nobel-díj aránya, a legmagasabb arányú a Nobel-díj aránya.

FEKETE HUSZÁR

Biztosított kereskedőt, Bra ügyésznek elj ismert kereskedő len. A kereskedő Teodora Otelea károsított. A ké fejelentést tett leann, hogy két tanuló egy bizony nagy áruaktár totta. A nyomozó a feljelentés ért Raducan

B. Bernst tanítását új lak volt Wesselény megkezdte.

Felépült a Genfben jelentő lola felépült, munkálatok s h szerelése. Ma bokrétaünnepsé

HIREK

Nobeldíjas zsidók

Bécs, nov. 6. A napokban ünnepelték Alfred Nobel századik születésnapját. Mint ismeretes Alfred Nobel svéd mérnök a dinamit feltalálója halála után (1896) 950 millió frankot hagyott hátra, melynek évi kamataiból a stockholmi tudományos akadémia 1901 óta pályadíjban részesíti a legjelentősebb fizikai, vegytani, orvostudományi felfedezéseket, találmányokat és kutatásokat, irodalmi és tudományos írásokat és a béke szolgálatában szerzett érdemeket.

A 145 Nobel-díjas tudós, író és politikus közül 15 zsidó, 4 félszidó, illetve vegyes házaságból származik. Nem lesz érdektelen, ha Alfred Nobel 100-ik születésnapja alkalmából elsoroljuk a Nobel díjas zsidó tudósokat, politikusokat és írókat:

Tobias Ascher. 1838—1913. Halála előtt 2 évvel, 1911-ben kapta meg a békédíjat.

Bárany Róbert, szül. 1876-ban Bécsben. 1914-ben az orvostudomány Nobel-díját kapta meg.

Henry Bergson, szül. 1859-ben Párizsban. 1927-ben az irodalmi Nobel-díjat nyerte el.

Paul Ehrlich, szül. 1854-ben Sziléziában meghalt 1925-ben. Az orvostudomány Nobel-díjával tüntették ki 1908-ban.

Albert Einstein, szül. 1879-ben. Ulm városában, 1921-ben a fizika Nobel-díját kapta meg.

James Frank, szül. 1882-ben Hamburgban. 1925-ben híressé vált atom-elméletéért a fizika Nobel-díjával tüntették ki.

Alfred H. Fried, szül. 1864-ben Bécsben meghalt 1921-ben. 1911-ben békédíjban részesült.

Gustav Hertz, szül. 1887-ben Hamburgban. Elektron-elméletéért a fizika Nobel-díját kapta meg 1925-ben.

Karl Landsteiner, szül. Bécsben 1868-ban, meghalt 1921-ben, az orvostudomány Nobel-díját nyerte el.

Gabriel Lippmann, szül. Hallerichban (Luxemburg), meghalt 1921-ben, a fizika Nobel-díjával tüntették ki.

Otto Meyerhoff, szül. 1884-ben Hannoverben. 1922-ben az orvostudomány Nobel-díját kapta.

Albert Abraham Michelson, szül. Strelanban (Poroszország) 1859-ben, meghalt 1931-ben. A spektroszkópia terén végzett kutatásaiért 1907-ben a fizika Nobel díját nyerte el.

Otto Wallach, szül. Königsbergben 1874-ben. A vegytan Nobel-díját kapta 1910-ben.

Richard Willstätter, szül. 1872-ben Karlsruhében. Ugyancsak vegytan Nobel díját kapta 1915-ben.

Fritz Hofer (kikeresztelkedett) és **Adolf von Baeyer** (anyja zsidó volt) a vegytan, **Niels Bohr** (anyja zsidó volt) a fizika, **Paul Heyse** (anyja zsidó volt) az irodalom Nobel-díjában részesült.

A fenti listából kitűnik, hogy a legtöbb zsidó Nobel-díjas Németországból és Ausztriából származik. A zsidók részvétele a Nobel-díjban, 14 százalék, ami sokkal nagyobb, mint a zsidóság számáránya, a legnagyobb kultúrnépkel, melyek alig néhány százalékkal szerepelnek a Nobel-díjban.

FEKETE HUSZAR CONRAD VEIDT

Biztosítási csalásért és sikkasztásért letartóztattak egy közismert brailai kereskedőt. Brailából jelentik: A brailai ügyészség eljárást indított egy ottani ismert kereskedő Ráducon Oteleanu ellen. A kereskedőt feljelentette sógora Teodora Oteleanu, akit 80 ezer lejmel megkárosított. A kereskedő ellen ugyanakkor feljelentést tett az unokája, George Oteleanu, hogy két millió lej inkasszált jogtanul egy biztosító társaságtól, mivel nagy áruaktárát sajátkezűleg felgyújtotta. A nyomozás során beigazolódott, hogy a feljelentések nem alaptalanok és ezért Ráducon Oteleanut letartóztatták.

B. Bernstein Jolán zongoratanárnő tanítását új lakásban Cal, Reg. Ferdinand (volt Wesselényi M. u.) 22. sz. alatt újra megkezdte.

Felépült az új népszövetségi palota. Genfből jelentik: Az új népszövetségi palota felépült. A tetőzetten vannak még munkálatok s hiányzik még az épület felszerelése. Ma megtartották az építmény bokrétáünnepségét.

1,000.000 lejt nyerhetnek a kolozsvári kiállítás látogatói

A kiállítás vezetősége felhívja a látogatók figyelmét, hogy a belépti jegy ellenőrző szelvényét okvetlen őrizze meg, mert a KERESKEDELMI HITELINTÉZET RT. Cluj, az állami oszt. sorsjáték főelárusítója 8 nyolcad sorsjegyet bocsátott a kiállítás rendelkezésére, amelyeket folyó hó 9-ig, csütörtök délig kisorsolnak és a sorsolásra a belépti jegy szelvényeivel veszik minden látogató részt. A sorsjeggyel esetleg megnyerheti az első osztály főnyereményét 1,000.000 lejt. A kiállítás a Kereskedelmi Kamara új palotájában van, beléptidíj 7 lejt.

Csütörtökön este tartja közgyűlését a Dor Chadas. A Dor Chadas, egyetemi hallgatók és intellektuelek cionista-szocialista szervezete csütörtökön este fél kilenckor tartja évi közgyűlését a Zsidó Párt Főter 20. szám alatti helyiségében. Ez a fiatal ifjúsági szervezet, amely az elmúlt évben bontott zászlót egyre nagyobb tömegeket hódít célkitűzéseinek. A közgyűlés napirendje: 1. Az ülés megnyitása. 2. Beszámoló az elmúlt évi tevékenységről. 3. Az alapszabályok megalkotása és megszavazása. 4. A bizottságok megválasztása. 5. A belépési nyilatkozatok aláírása. 6. A program megállapítása. 7. Esetleges indítványok.

Az állami osztály sorsjegy főelárusításainak zárórája. A munka és népjóléti minisztérium 7905—1933. számú rendeletével engedélyezte, hogy az állami osztály sorsjegyek főelárusításai 1933 november hó 6 és 7 (hétfő és kedd) este 9 óra, 8-án (csütörtök) este 11 óráig megszakitás nélkül egész nap nyitvatarthassanak.

Csúzt, közsényit, minden hűlésből eredő fájdalmat enyhít a „Diana” sósborszesszell való bedörzsölés.

KOLOZSVAR SZENZACIOJA LESZ A FEKETE HUSZAR

A vegetáriánus étrend előnyét az orvostudomány már régen leszögezte. Mindenki saját egészségének használja a közismert elsőrendű „Dieta” vegetáriánus étteremben étkezik, ahol gyomorhajosok számára külön dietikus konyhát tartanak. A „Dieta” étterem — volt Cina, Jókai u. 2., dr. Horváthné urhölgy vezetése alatt, olcsó és kitűnő. Ebéd 25, vacsora 20 lejt.

Egy bukaresti orvosi rendelőben hirtelen meghalt egy fiatal leány. Tegnap dr. Pop Bella bukaresti orvost felkereste Ludwig Erzsébet 24 éves fiataleány. A leány aranyér bántalmáról panaszkodott és kérte az orvost, hogy ha lehet azonnal operálja meg. Az orvos valóban szükségesnek találta az operációt, mely előtt 15 cm, novocain injekciót adott be a leánynak. Az injekció után a leány rosszul lett és pár perc múlva meghalt.

Személyi hírek: Heller József urat a Banca de Credit Román oradeai fiókjának főtisztviselőjét, az itteni fiók cégjegyzőjévé nevezték ki.

Véres verekedés a szegedi egyetemen legitimista és szabadkirályválasztó diákok között. Budapestről jelentik: A szegedi egyetemen legitimista és szabadkirályválasztó főiskolai hallgatók összeverekedtek. A harcok több súlyos sebesültje is van. A verekedők ellen megindult a rendőri eljárás. Az egyetemi tanács a maga hatáskörében is szigorúan fog eljárni a verekedőkkel szemben. A lapok szerint az összecsapások a diákok között tizenhat lovasigaz ügyet is eredményezett.

Spanyolország nem vesz részt a marokkói offenzívában. Madridból jelentik: A spanyol külügyminisztérium cáfolja a világsajtó azon híreit, hogy Franciaország és Spanyolország között megállapodás jött volna létre Marokkóban folytatandó közös katonai akció ügyében. A spanyol kormánynak nem áll szándékában az offenzívában résztvenni.

Az angol kormány folytatja erőfeszítéseit a kibékülés atmoszférájának megteremtéséért. Londonból jelentik: Beavatott helyen hangoztatják, hogy a kormány folytatni fogja erőfeszítéseit a biztonság, a kölcsönös bizalom és a kibékülés atmoszférájának megteremtése iránt, mert mindezek nélkül lehetetlen az általános leszerelés.

Szalónikiben megnyílt a Balkán-konferencia ülésének. Athénből jelentik: Szalónikiben megnyílt a Balkán-konferencia ülésének. Maximos görög külügyminiszter tolmácsolta a görög kormány szimpátiáját a balkáni együttműködésre irányuló törekvések iránt.

Osztrák importőrök takarmányrúpát keresnek a kisantant-állatokban. Bécsből jelentik: Osztrák importőrök 62 kilogramnál nem nehezebb takarmányrúpát keresnek a kisantant-állatok és Magyarország gabonapiacain.

Egy bivaly kisiklott egy személyvonaton. Londonból jelentik: Kairó közelében a pályatesten állott bivaly kisiklott egy személyvonati szerelvényt. Négy személyszállító kocsi felborult s összetört. Ronesaik alól négy halott aszonyt s több életveszélyes sebesültet emeltek ki.

Az angliai népszövetségi ligák szervezete emlékiratban anyagi segítséget kér a kormánytól az iraki asszirkerezvények számára. Londonból jelentik: Az angliai népszövetségi ligák szervezete emlékiratot juttatott el az angol kormánynak, melyben kéri, hogy a kormány legyen anyagilag is segítségére az iraki asszirkerezvények közül azoknak, akik Irakot elakarják hagyni.

ROYAL MOZGÓ LEGKÖZELLEBBI VILÁGSLÁGERE: FEKETE HUSZAR

A Genfi-tó partvidékén felavatták Vevey új kikötői műveit. Genfből jelentik: A Genfi-tó partvidékén lévő Vevey új kikötői műveit felavatták. Az új kikötő építése másfél éven át tartott és az építési költségek 400 ezer svájci frankot tettek ki.

A svájci kanton-nagytanácsai választásokon előretörték a szociáldemokraták. Genfből jelentik: A kanton-nagytanácsai választásokon a szociáldemokraták előretörték. Teret vesztett az Union Nationale és a radikálispart. Kommunisták nem jutottak mandátumhoz.

Megjelent Ch. N. Bialik

a legnagyobb élő héber költő történelmi szövege a zsidó néphez:

Halacha és Agada

Dr. Kohányi Rezső magyar fordításában.

Ára 10 lejt

Megrendelhető az Aviva-Bariszia Nőszíntjánál Cluj, Calea Regele Ferdjand 32. (II. emelet)

HAVI
25

lejtért olvashatja az összes magyar újdonságokat a

LIBRO

könyvtárban.
Újító-u. 6. (udvar)

Könyvtárlomány: 10,000 kötet modern, új könyv.

Olaszországban megünnepelték a vittorio-venetoi győzelem tizenötödik évfordulóját. Rómából jelentik: Olaszországban tegnap ünnepelték a vittorio-venetoi győzelem 15-ik évfordulóját. Rómában a Santa Maria deli Angeli templomban hálaadó istentisztelet volt, amelyen a kormány tagjai Mussolinival az élükön is résztvettek. Ezt követte az ismeretlen Katona emlékének tartott ünnepség.

Villamosítják a bécs-hegyeshalmi vasutvonalat. Bécsből jelentik: Az osztrák kormány a kitűnő sikertű belsei kölcsön egy részét a bécs-hegyeshalmi vasutvonal villamosítására fogja felhasználni.

Vladivosztok felett japán bombavető repülőraj jelent meg. Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint Vladivosztok felett japán bombavető és vadászrepülőraj jelent meg. A pilóták fényképeztek. Az orosz fővárosban és a távol keleti határvidéken a csapatok között izgalmat váltott ki a japán légi raj orosz terület feletti repülésének híre.

Oroszországban csökkent az államosított kisgazdaságok tojásprodukciója. Londonból jelentik: Oroszországban az

ROYAL MOZGÓ FEKETE HUSZAR CONRAD VEIDT

államosított kisgazdaságok tojásprodukciója csökkent s ezért ebben az évben a tavalyi mennyiségnek csak harmadrésze került exportra. Hivatalos orosz magyarázat ezzel szemben azt állítja, hogy egyes országok megakadályozták az orosz országi export rendes kifejlődését.

Szomorúságának énekes Kolozsváron

November 8-tól már csak egy nap válassz el bennünket. November 8-án este kerül bemutatásra a kolozsvári Magyar Színházban Ossip Dümow világhírű tragi komédiája, a **Szomorúságának Énekes Kolozsvár legjobbj zsidó műkedvelőinek előadásában, Forgács Sándor személyes fellépésével.** Az előadás a Zsidó Nőgyület rendezésében a Napközi Otthon javára megy. Erre a kivételes színházi estére felhívjuk Kolozsvár színházjáró közönségének figyelmét. Mert dacára annak, hogy ugynevezett műkedvelő előadás lesz, minden művészi értékkel bíró színpadi produkcióban lesz része. A szereplők több szór játszottak már színpadon és így ezuttal is be tudják majd bizonyítani, hogy mennyire nem helyes a közönség lenéző ítélete a műkedvelőkről. Azok, akik a darab próbáin jelen voltak, megállapíthatják, hogy valóban nagyvonalú előadást fog kapni a közönség 8-án este a Magyar Színházban. A szereplők mindannyian kitesznek magukért. Tökéletes színjáték, finom előadómódor, a színészi maskirozás, modern, új és realisztikus eszközeivel, Forgács Sándor igyekszik a darab értékeit kicsiszolni és a kitűnő műkedvelő gárda minden díszlettel megillető ambícióval készül a bemutatásra. Az előadás előtt egyébként dr. Spitzer József tart konferánst, melyben ismertetni fogja Ossip Dümow irói munkásságát és a kolozsvári előadás aktualitását. Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy az előadás összevételre a Napközi Otthon céljaira megy, mely intézménynek szociális és kulturális tevékenységét nem kell külön hangsúlyozzuk, hisz mindenki tudja, hogy a Napközi Otthonban több, mint 150 zsidó árva és szegény gyerek részesül az anyai szeretet melegében. A jelszó tehát: Aki eljön a Szomorúságának Énekes előadására támogatja a Napközi Otthont.

